

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศิลปกรรมศาสตร์

วิชาภูมิสถาปัตย์

บทเรียนการสอนวิชาชุดक्रमมูลทางไปรษณีย์

ของครูสุภา พ.ศ. ๒๔๙๗

วิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

คณะอาจารย์

๑. นายชวน อังสุละโยธิน
๒. นางสาวสุนา คำทอง
๓. นางสาวชิตชม กาญจนโชติ

บทเรียนการล่อนวิชาชุดक्रमลทางไปรษณีย์

ของครูสภา พ.ศ. ๒๔๙๓

วิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

บทเรียนที่ ๒๔

ประวัติศาสตร์ทั่วไป

ตอน ๒ - มนุษย์กับศาสนา

บทที่ ๑

ศาสนาและอิทธิพลของศาสนา

มนุษย์ชาติดั่งนมากเท่าที่เราจะพออธิบายเรื่องราวได้ตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์มา
จนมนุษย์ในสมัยปัจจุบันนี้ ล้วนแต่มีความเชื่อถือว่าในโลกนี้มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทรงพลา-
นภาพเห็นตนอยู่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นแตกต่างกันไปตามความเชื่อของมนุษย์แต่ละกลุ่มละ
เหล่า เช่นบางพวกก็เชื่อว่ามีเทพบุตร เทพธิดา บางพวกก็เชื่อว่ามีภูตผีปิศาจ บาง
พวกก็เชื่อว่ามีบรรพบุรุษ เช่น ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ เป็นต้น แต่สิ่งที่เขานับถือกัน จะ
เป็นอย่างไรก็ตาม เขาก็เชื่อว่าเป็นสิ่งที่สามารถบรรดาความเป็นอยู่ของเขาได้ เช่นเขาทำ

ให้เขาประสบโชคโชคร้าย อาจบรรดาให้เขาเจ็บป่วยหรือหายจากการเจ็บไข้ได้ป่วย อาจบรรดาให้เขามีชัยต่อกศศัตรู เป็นต้น เมื่อเขาเกิดความเชื่อถ้อยเช่นนั้นแล้ว เขาก็ปฏิบัติ พิธีกรรมต่าง ๆ ไปตามความเชื่อถ้อยของเขา เพื่อที่จะให้เป็นเหตุไปรุดปรวนของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นั้น การปฏิบัติพิธีกรรมนี้ ก็มีต่าง ๆ กัน เช่นการทำพิธีบวงสรวง ทำการบูชาญัตติด้วย ดัคว์ หรือมนุษย์ เป็นต้น

ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าวมานี้ ประกอบกับการปฏิบัติพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อหวังผลจากความศักดิ์สิทธิ์นั้น ๆ แหะระ คือที่เราเรียกกันว่า "ศาสนา"

อย่างไรก็ตาม ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการปฏิบัติพิธีกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแต่มุ่งไปสู่คุณงามความดีแทบทั้งสิ้น แม้ในสมัยดึกดำบรรพ์ชนบถอันด่างเทวดา หรือธรรมชาติ เช่นบูชาพระอาทิตย์ พระจันทร์ ก็เป็นการมุ่งต่อความดีของสิ่งกลมในยุคนั้น ๆ เพื่อที่จะให้ห่างจากสิ่งชั่วร้าย หรือสิ่งที่ไม่พึงพอใจต่าง ๆ ทั้งสิ้น

มนุษย์เกิดมีความรู้สึกในเรื่องการนับถือบรรดาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ในยุคนานมาแล้วประมาณสักเท่าใด ได้กล่าวมาแล้วในประวัติศาสตร์แห่งการกำเนิดของมนุษยชนแล้ว แต่ศาสนาของมนุษย์ในสมัยดึกดำบรรพ์นั้น เป็นศาสนาที่เกี่ยวกับการบูชาสิ่งต่างเทวดาและธรรมชาติต่าง ๆ เป็นพื้น ศาสนาประเภทนี้ยังมีอยู่ในหมู่ชนป่าคนดงที่ยังมีความเจริญทางความคิดในขั้นต่ำ ๆ ไป ในกาลต่อมาเมื่อมนุษย์มีความคิดอ่านสูงขึ้น ศาสนาของมนุษย์ก็เริ่มเกิดมีขึ้น มีข้อตั้งสอนที่งดงามเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก ศาสนาประเภทหลังนี้นับว่าสำคัญ และมีประชากรนับถือมาก ในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

๑. ศาสนาพราหมณ์ หรือ ศาสนาฮินดู เป็นศาสนาใหญ่ที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด มีมนุษย์นับถือประมาณ ๔,๐๐๐ ล้านคนแล้ว ในปัจจุบันเป็นศาสนาประจำสำหรับประชาชนชาวฮินดูในประเทศอินเดีย ซึ่งมีจำนวนผู้นับถือประมาณ ๔๐๐ ล้านคน

๒. ศาสนาขงจื๊อ มีผู้นับถือประมาณก่อนพุทธกาลเล็กน้อย ในปัจจุบันเป็นศาสนาประจำของชนชาวจีน ซึ่งมีผู้นับถือประมาณ ๓๐๐ ล้านคน

๓. พุทธศาสนา เป็นศาสนาใหญ่มีอายุประมาณก่อนพุทธศักราชราว ๕๐๐ ปี เป็นศาสนาประจำชนชาติไทย พม่า มอญ เวียดนาม และจีน ญี่ปุ่น มีผู้นับถือประมาณ ๓๕๕ ล้านคน

๔. ลัทธิเต๋า เกิดภายหลังพุทธกาลประมาณ ๓๐๐ ปี ประชาชนชาวจีน นับถือรวมไปกับศาสนาขงจื้อและพุทธศาสนา มีผู้นับถือประมาณ ๕๐ ล้านคน

๕. ศาสนาฮินดู เป็นศาสนาของชาวญี่ปุ่น มีผู้นับถือประมาณ ๒๕ ล้านคน ในเวลานี้เสื่อมลงแล้ว

๖. คริสต์ศาสนา เป็นศาสนาใหญ่กำเนิดภายหลังพุทธกาลประมาณ ๕๐๐ ปี เป็นศาสนาของชนชาติต่าง ๆ ในยุโรป และประชาชนที่พูดภาษาละตินทั่วไป มีจำนวนผู้นับถือประมาณ ๖๘๐ ล้านคน

๗. ศาสนาหมัด หรือ ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาที่เกิดขึ้นภายหลังเมื่อประมาณ ๓๐๐๐ ปีมานี้เอง เป็นศาสนาประจำของประชาชนชาวอาหรับ ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียกลางประเทศภาคีสถาน และหมู่เกาะอินเดียตะวันออก จำนวนผู้นับถือประมาณ ๒๐๘ ล้านคน

(ดูแผนที่ด้านหน้า ตำราต่าง ๆ ให้ไว้ไม่เหมือนกัน ตัวเลขข้างต้นได้จากหนังสือ หรือ Religions of the World แต่งโดย Gerald L. Berry พิมพ์เมื่อปี ๒๔๘๘ นีเอง)

ในบทต่อไป จะได้กล่าวถึงประวัติและหลักสำคัญของศาสนาทั้งกล่าวมานี้พอประกอบความเข้าใจ

บทที่ ๒

ศาสนาพราหมณ์และศาสนาฮินดู

ศาสนาพราหมณ์เป็นศาสนาเก่าแก่ที่สุด ต่อจากการนับถือผีต่างเทวดา มีอายุมาถึงบัดนี้ประมาณกว่า ๕,๐๐๐ ปี และเป็นศาสนาที่นับถือกันมากที่สุดในประเทศอินเดีย และได้กลายมาเป็นศาสนาฮินดูในชั้นหลังจึงจะกล่าวต่อไป

ศาสนาพราหมณ์ถือกำเนิดเริ่มแรกในชนเผ่าอริยกะพวกหนึ่ง ได้อพยพจากเนิน
สูงปามิร์ (Pamir) ทางทิศเหนือของประเทศอิหร่าน เข้ามาสู่ประเทศอินเดียทางลุ่มน้ำ
สินธุ ชนเผ่าอริยกะพวกแรกนั้นคิดว่าคงหัดก่แห่งงได้ ก็ต้องต่อสู้กับชาวพื้นเมืองซึ่งมี
ความป่าเถื่อนมากกว่าและมีชื่อว่าพวกดราวิเดียนเจ้าของถิ่นเดิมนั้นเป็นการใหญ่ แต่พวก
ดราวิเดียนมีความเจริญน้อยกว่าจึงเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ พวกอริยกะจึงได้เข้าครอบครองดินแดน
ลุ่มแม่น้ำสินธุตลอดมา

พวกอริยกะที่เข้ามาใหม่เป็นพวกที่นับถือบูชาพระเจ้า โดยมีความเชื่อถือว่า
โลกนี้เกิดจากสัตว์รพดังทงหลายทอยใน โยมนมถ่วงร่างชน พวกอริยกะเข้าใจว่าเบื้องงาน
ของพระเจ้าหรือเทวดาองค์หนึ่งซึ่งเขาคงชื่อว่า "พระพรหม" เหตุนี้คำสอนของพวกอริยกะ
ที่ถือว่า พระพรหมเป็นผู้ให้กำเนิดโลกมนุษย์ และสัตว์รพดังทงหลายนั้น เขาก็เรียกว่า
"ศาสนาพราหมณ์"

ศาสนาพราหมณ์นั้นถือกำเนิดขึ้นตั้งแต่ครั้งโลกกำเนิดขึ้น หลักของคำสอนนั้นกล่าว
ว่า เริ่มแรกเริ่มเดิมทีภายในบรรยากาศอันโอชะอันเป็นทมิฬมืดบด มีไฟส่องหนึ่งดอยอยู่ ครั้น
กาลล่วงมานานนับได้ถึงหมื่นกัลป์ (๒๐๐๐ มหายุค = ๑ กัลป์ ๔,๓๒๐,๐๐๐ ปีมนุษย์เป็น
๑ มหายุค เพราะฉะนั้น ๑ กัลป์ก็เท่ากับ ๘,๖๔๐,๐๐๐,๐๐๐ ปีมนุษย์) ไฟส่องนั้นก็แตกออก
เป็นดวงซีก พระพรหมก็ออกมาจากไฟนั้น ส่วนไฟที่ดวงซีก ซีกบนกลายเป็นสวรรค์
และซีกล่างกลายเป็นโลกที่เราอยู่ ต่อจากนั้นพระพรหมก็สร้างสัตว์รพดังทงต่าง ๆ ทั้งมีชีวิต
และไม่มีชีวิตบนพื้นโลก และได้ทรงสร้างมนุษย์คนแรกขึ้นเรียกว่า พระมนู ซึ่งเป็นคน
ตระกูลมนุษย์ในโลกปัจจุบัน

เมื่อมีการนับถือพระพรหมเป็นพระเจ้าแล้ว ก็จำเป็นต้องมีการปฏิบัติพิธีกรรมต่างๆ
หรือการอธิษฐานทำพิธีบวงสรวงต่างๆ เพื่อให้เกิดสวัสดิมงคล หรือเพื่อให้สำเร็จประโยชน์
ต่างๆ ในการนี้จึงต้องมีคนกลางเป็นสื่อติดต่อระหว่างมนุษย์กับพระพรหม ผู้ทำหน้าที่เป็น
คนกลางติดต่อนี้ได้แก่บุคคลจำพวกหนึ่งซึ่งเรียกว่า พราหมณ์ ฉะนั้นในการพิธีใดๆ ใน
ทางศาสนา ถึงดลเป็นหน้าที่ของพราหมณ์ทั้งสิ้น พวกพราหมณ์ย่อมเป็นที่ยำเกรงและ

เคารพของพลเมืองตลอดถึงพระราชา เมื่อพวกพราหมณ์ตั้งตนอย่างไรก็พากันเชื่อถ้อยและ
กระทำตาม

ในยุคดังกล่าวนี้ ได้มีการแบ่งชนวรรณะ (๕) ของบุคคลออกเป็น ๔ วรรณะ
หรือ ๔ คัศ คือ

๑. **ตระกูลพราหมณ์** คือผู้มีหน้าที่ส่งตมณคภาวมา เป็นตระกูลนักบวช
แต่ไม่จำต้องบวชทุกคน ถือว่าเป็นตระกูลที่สูงที่สุด กำหนดว่ามี วรรณะขาว หรือ สีขาว
หมายความว่า เป็นพวกบริสุทธิ์ พราหมณ์ทุกคนไม่ว่าจะทำมาหาเลี้ยงชีพชนิดใด ต้องเป็น
ผู้ได้เล่าเรียนพระเวททุกคน ยังเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ค้ำธนาจารย์แล้ว ต้องเล่าเรียนและสวดขยาย
พระเวทจนชำรอง เพราะฉะนั้นพราหมณ์หนุ่ม ๆ จึงต้องไปเรียนพระเวทจากคณาจารย์
ต่าง ๆ จนถึงอายุ ๓๖ ปี จึงจะกลับมามีบ้านเรือนของตน รับหน้าที่เป็นผู้ร่ายพระเวททำพิธี
ต่าง ๆ ทำนายเหตุการณ์และเป็นแพทย์บำบัดโรคโดยวิธีเค็กเป่าเป็นต้น ถ้าหากมีความรู้สูง
ก็มักจะได้รับหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของพระเจ้าแผ่นดินเรียกว่า "ปุโรหิต" ปุโรหิตมีหน้าที่
พิเศษหลายอย่าง เช่น ทำพิธีค้ำธนาสำหรับประเทศพร้อมทั้งพระเจ้าแผ่นดิน ช่วยแนะนำ
ในการทำสงคราม เป็นศุภการ เพราะเป็นผู้รอบรู้ธรรมศาสตร์ เป็นข้าหลวงต่างพระองค์
ไปครองเมืองสำคัญ ๆ

๒. **ตระกูลกษัตริย์** เป็นตระกูลนักรบ และบุตรหลานต้องรับหน้าที่สืบ
ตระกูลกันต่อไป ตระกูลนี้ใช้สีแดงเป็นเครื่องหมาย การนุ่งห่มต่าง ๆ มักใช้สีแดง ถือว่า
เป็นเครื่องหมายแห่งความแกล้วกล้า พระเจ้าแผ่นดินเป็นหัวหน้าของตระกูลนี้ แต่เดิม
ตระกูลกษัตริย์นับเป็นตระกูลที่สูงที่สุด ด้วยเหตุว่าต้องรบทัพจับศึกขยายอาณาเขตหรือบึง
กันอาณาเขตมากมาย ครั้นเมื่อพวกอริยกะมาตงมันดงได้ในลุ่มแม่น้ำสินธุและแม่น้ำคงคา
แล้ว การรบบุ่งมันฮยดง บ้านเมืองประดังพลันคิสุธิ ราษฎรทำมาหากินเป็นปกติ และเพื่อ
จะตั้งเดิริมผลประโยชน์ หรือเพื่อความสวัสดิคิมกตในการงานของตน ก็จำเป็นต้องหันเข้า
ฟังอาณาพของพระผู้เป็นเจ้า ฉะนั้นพวกพราหมณ์ซึ่งเป็นเชื้อของพระผู้เป็นเจ้าและมีหน้าที่
ทำกิจพิธีทางศาสนา ก็กลายเป็นหมู่คนสำคัญขึ้นแทนที่ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม บุคคลในตระกูล

นักไม่จำเป็นต้องทำมาหาเลี้ยงชีพอย่างใด เพราะได้พระราชทานที่ดินและไร่นาดำเนินจากพระ—
มหากษัตริย์จนเป็นบุคคลชนชั้นมุนีอยู่เสมอ การระของบุคคลตระกูลนี้คือ มีกตัญญูในการ
ใช้คำสั่งราชวราให้แก่วัดต้องจำนั้จำนัญเท่านั้น

๓. แพศย์ ได้แก่พ่อเมืองชั้นกลาง ก็ราชบุตรตามมุนีนั้นเอง มีอาชีพในทาง
เลี้ยงสัตว์บ้าง ทำเรือกลสวนไร่นาบ้าง เป็นช่างบ้าง เป็นพ่อค้าบ้าง คนเหล่านี้จัดอยู่ใน
วรรณะ เหลือง

๔. ตั้ระกูลศุทธี ได้แก่พวกดราวิเดียนซึ่งเป็นเจ้าของถิ่นเดิม มีผิวกายดำ
ดำนมากเป็นพวกที่ชาวอริยกะจับมาไว้เป็นทาส และถ้าหากไม่ใช้ทาสก็เป็นกรรมกรชั้นต่ำ
เช่นพวกขุดถนน เทชะมุดฝอย เป็นต้น บุคคลตระกูลนี้ว่าเป็นตระกูลต่ำที่สุด จัดอยู่ใน
วรรณะ ดำ

วรรณะทั้งสี่นี้ต่างพวกต่างถือตัวไม่มีใครจะปะปนกับวรรณะอื่น การแต่งงานคง
ทำกันภายในวรรณะของตน ภายหลังการถืออย่างจัดเข้าทุกที จนถึงกับคนที่มีอาชีพจะต่างกันก็
คบค้ากัน ถึงกระนั้นการพบปะกันก็ยังมิอยู่บ้างเป็นธรรมดา แต่คนที่เกิดจากวรรณะต่างกัน
นั้น เขาเห็นว่าเป็นคนชั้นเฉย เช่นพราหมณ์ไม่เมียมเป็นแพศย์ บุตรที่เกิดมาเรียกว่า
อัมพัชรี (อัมพัร) โดยมากเป็นทาสรับใช้และแพศย์ ไม่นับว่าเสมอภาคนัก มีสภาพเสมอ
แพศย์ ถ้าพราหมณ์ได้คู่กับเป็นเมีย บุตรเรียกว่า นิยฐา (นิยธา) จะถูกเหยียดมาก
เท่ากับศุทธี แต่ก็ยังไม่ร้ายแรงเท่ากับนางพราหมณ์ไม่ได้สามีศุทธี มีบุตรเรียกว่า จันฑาล
พวกจันฑาลถูกดูหมิ่นอย่างร้ายกาจ เป็นทาสรับใช้ของคนทั่วไป จะอยู่เมืองไม่ได้ ตาม
ธรรมดาต้องออกไปอยู่นอกกำแพงเมือง จะเข้าเมืองก็ต่อเมื่อมาขอทานเท่านั้น ถ้าจะเข้า
มาในเมืองเมื่อใดก็ต้องบอกให้พราหมณ์รู้จะได้หนีไปเสียก่อน เพราะการไปเห็นพวกจันฑาล
ถือว่ามีมลทิน ต้องทำพิธีล้างใจไว้ ๗ วัน ๗ คืน พวกจันฑาลก็มีอาชีพในทางคอย
เก็บของได้ใครที่ไหนเมืองไปทั้ง เป็นผู้ขับเรือ เป็นผู้ช่วยเพ็ดฆาต เป็นขอทานเป็นต้น

เพื่อมิฉะนั้นมิให้คนวรรณะต่ำคิดอิจฉาคนวรรณะสูง พวกพราหมณ์จึงตั้งสอน
ว่าคนเราเกิดมาเพื่อทรมานเนื่องจากบาปกรรมในชาติปางก่อน ฉะนั้นจะต้องเกิดเป็นศุทธี

ก่อน เมื่อต้องรับความทรมานในชาตินี้มากพอสมควรแล้ว ในชาติหน้าก็จะเกิดในวรรณะ
สูงๆ ขึ้นไปตามลำดับ กระทั่งเมื่อถึงชั้นพราหมณ์แล้ว หากทำความดีอีกจะได้ไปเกิดบน
สวรรค์ ประสพแต่ความสุขความดีราญตลอดกาล

กัมภีร์แห่งศาสนาพราหมณ์

เมื่อพราหมณ์ได้รับการรับรองจากประชาชน ให้เป็นวรรณะสูงกว่าตระกูลอื่นๆ
ดังกล่าวแล้ว ก็ได้สร้างกัมภีร์รวบรวมสรรพความรู้ต่างๆ ซึ่งคนได้ศึกษาและท่องบ่นกัน
ต่อมา รวมเรียกว่า พระเวท เป็นหนังสือเล่มใหญ่ ๓ เล่ม เรียกว่า ไตรเพท
คือ กัมภีร์ ๓ เล่ม มีชื่อต่างกันดังนี้

๑. กัมภีร์ฤคเวท เป็นกัมภีร์เก่าที่สุด แต่งเป็นคำฉันท์ เพื่อสวดขับขาน
และสรรเสริญพระเจ้า คำฉันท์เหล่านี้เชื่อกันว่าออกจากโอษฐ์พระพรหมเอง แล้วพราหมณ์
จึงนำมาตั้งสอนประชาชนอีกทอดหนึ่ง

๒. กัมภีร์ยชุรเวท แต่งเป็นร้อยแก้ว เป็นคำสำหรับการปฏิบัติพิธีกรรมต่างๆ
ตามพิธีศาสนาพราหมณ์

๓. กัมภีร์สาามเวท แต่งเป็นคำฉันท์ รวบรวมบทเห่ต่างๆ สำหรับกล่อม
พระผู้เป็นเจ้า ดังเช่นในเวลามีสตรีรำบำบาศ พวกพราหมณ์จะสวดเทห์กล่อมพระนารายณ์
เป็นต้น (ถ้าจะแปลว่า เพลงสรรเสริญ หรือ สวด)

ต่อมาภายหลังเมื่อเกิดความเชื่องช้าในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ รุนแรงยิ่งขึ้น จึงได้เกิด
กัมภีร์ขึ้นอีกเล่มหนึ่ง ชื่อว่า อาถรรพเวท ก่อรับด้วยเวทมนต์คาถาต่างๆ สำหรับเรียก
วิญญาณต่างเพศมาให้ช่วยเหลือ และสาปแช่งอีกฝ่ายหนึ่งให้อบราชัย มีคาถายูบยักกระพัน
มีรูปฝังรอยของสิ่งต่างๆ ทำยันต์ให้เล็ดลอด เป็นต้น

ศาสนาฮินดู

กาดังกล่าวมาภายหลังเมื่อพวกอริยกะได้ขยายอำนาจสร้างตัวเป็นมกแผ่น ไปทั่ว
แม่น้ำสินธุและแม่น้ำคงคา และแบ่งกันเป็นเขตแคว้นต่างๆ ปกครองโดยระบอบสมบูรณา—

ญาติทริราชบัง โดยสามัคคีธรรมบางนั พระพุทธเจ้าได้มากได้ยุดัน มีผู้คนนับถือ
 เต็มได้มากมาย เพราะพระพุทธเจ้าไม่ทรงแบ่งชนวรรณะ พวกพราหมณ์จึงได้ปฏิรูป
 คำสอนของตนเสียใหม่ เพื่อเรียกความเลื่อมใสของประชาชน ฉะนั้น ในคราวนี้จึงได้มีการ
 ปรับปรุงพระผู้เป็นเจ้าในคำสอนของตนเสียใหม่ ให้มีอานุภาพ เป็นที่เกรงขาม ของปวงชนและ
 ทำให้ประชาชนเชื่อว่า จะช่วยเหลือปลดปล่อยสรรพทุกข์ต่าง ๆ ของคนได้ คำสอนพราหมณ์
 ที่ได้ปรับปรุงใหม่ในชนท้องถิ่น เป็นทนต์ของชาวฮินดูที่คงเป็นปณิธานอยู่แล้วในอินเดีย
 จึงเรียกว่า “ศาสนาฮินดู” พระเป็นเจ้าซึ่งพวกพราหมณ์ได้ปรับปรุงใหม่ ในตอนที่
 คำสอนฮินดู ที่ด้าคณันมีดังนี้

๑. พระพรหม หรือ พรหม เป็นพระผู้สร้างโลก และสรรพสิ่งทั้งปวง
 ที่มีในโลกก็สร้างขึ้นโดยอานุภาพของพระพรหมทั้งสิ้น ใครขออะไรก็ให้ไม่รู้จักความ
 ประสงค์ พระพรหมมีพระกายสีแดง มีหน้าสี่กร อาจได้แก่การพระกร ช้อน ประคำ
 ษณู หม้อน้ำ และ คัมภีร์ มีพระมเหสีชื่อ พระสรัสวดีเป็นเทวทูตผู้ปลุกการศึกษา มีหงส์
 เป็นพาหนะ

๒. พระวิष्ณู หรือ พระนารายณ์ เป็นพระผู้โลก หรือดวงโลก เมื่อ
 ปรากฏว่าเกิดยุคเข็ญขึ้นในโลกเมื่อใด ก็มาช่วยปราบปรามเสียครั้งหนึ่ง การมาของพระ—
 นารายณ์นี้ เรียกว่าอวตาร คือทรงแบ่งภาคมาเกิดเป็นมนุษย์ต่าง ๆ ดังที่เรารู้จักกันดีดัง
 คือ ในคราวที่อวตารมาเป็นพระรามปราบทศกัณฐ์ ซึ่งทำความชั่วต่าง ๆ ในโลกเป็นต้น

พระนารายณ์มีพระมเหสีชื่อพระลักษมี สถิตอยู่บนบัลลังก์พระยานาคกลาง
 กระบือรศมูตร (ทะเลน้ำนม) ที่สถิตนี้เรียกว่าโลกนุสรู ทรงครุฑเป็นพาหนะ รูปพระ—
 นารายณ์มักเขียนเป็นชายหนุ่มรูปงาม มีกายนอกระหว่างเครื่องประดับขลุ่ย มีสี่กร ถือสังข์
 จักร ตรีศูล ดอกบัว ษณู หรือพระขรรค์

๓. พระศิวะ หรือ พระอิศวร เป็นพระผู้ “ทำลาย” แต่การดังทำลาย
 ของพระศิวะนี้ - ถิ่นว่าเป็นรองดี เพราะเป็นการทำให้สะอาดขึ้น

รูปพระศิวะมักทำเป็นคนขาว มีตาดำมดำ ตาที่ดำอยู่ตรงหน้ามาก มีพระ-
จันทร์ทรงชกอยู่เหนือดวงตาที่ดำม เกษาพันเป็นชฎา มีประจำหัวกระโหลกคดอ้งคอง
มีสังวาลย์เป็นรูปคดอ้งคอง เพราะเชื่อว่าได้คัมภีร์เพื่อช่วยเทวดาไว้ มั่งหนึ่งเสื่อ ถือ
ตรีศูลข้าง หนึ่งข้าง เชือกนาคข้าง ที่ติดคืบเขาไภยคณนอยศเขาหิมาลัย ทรงโคสุครุราช
ชื่อ นนท เป็นพาหนะ มีมเหสีชื่อ อุม่า หรือ บรรพดี

เมื่อมีพระเจ้า ๓ องค์ดังนี้ ในการทำพิธีต่าง ๆ เพื่อที่จะให้ศักดิ์สิทธิ์ จึงต้อง
เชิญพระเจ้า ๓ องค์มาเป็นค่านำหน้าคาถาอาคมหรือโองการต่าง ๆ ว่า “โอม” ซึ่งเป็น
คำรวมของ “อะ” (คือพระพิฆณ) “อุ” (คือพระศิวะ) และ “ม” (คือพระพรหม)

นอกจากปรับปรุงหน้าที่ของพระเจ้าทั้งสามองค์แล้ว ยังได้แต่งตั้งเทวดาอื่น ๆ
อีกมากมายหลายองค์ ให้มีอิทธิฤทธิ์และหน้าที่ต่าง ๆ เช่น พระอินทร์ พระอาทิตย์
พระจันทร์ พระยม พระกามเทพ เป็นต้น พวกที่ถือศาสนาฮินดู ไม่จำเป็นต้องนับถือพระ-
เจ้าทุกองค์เหมือนกัน ๆ กันหมด อาจนับถือเฉพาะองค์หนึ่งบาง องค์บ้าง ผู้ใดนับถือพระเจ้า
องค์ใด ก็ทำพิธีกรรมไหว้บูชา และทำพิธีบวงสรวงขอพรจากพระเจ้าองค์นั้น ๆ

ประเพณีของศาสนาฮินดูที่สำคัญในปัจจุบัน ก็คือ ถือว่าผู้ที่จะเป็นฮินดูได้นั้น
จะต้องประกอบด้วยองค์ ๒ ประการ คือ

๑. สัญชาติ บุคคลจะเป็นฮินดูต้องมีกำเนิดอยู่ในวรรณะใดวรรณะหนึ่งตาม
ลัทธิฮินดู ชนชาติต่าง ๆ ถ้าไม่มีสัญชาติดังกล่าว แม้จะนับถือศาสนาฮินดูและประพฤติคน
อย่างฮินดู ก็เป็นฮินดูไม่ได้

๒. การปฏิบัติ ชาวฮินดูต้องประพฤติตามกฎและประเพณีที่กำหนดไว้สำหรับ
วรรณะของตน ซึ่งมีแตกต่างกันอย่างมากมาย สำหรับแต่ละวรรณะ อย่างไรก็ตาม
ก็มีประเพณีหลายอย่างที่ชาวฮินดูทุกวรรณะจะต้องปฏิบัติเหมือนกัน ๆ กัน กล่าวคือ

ก. การแต่งงาน อุพการภักติ การทำมาหากิน และการจัดสถานที่อยู่
เช่น ศิษย์แต่งงานกับคนในวรรณะเดียวกัน ต้องประกอบอาชีพตามตระกูลและวรรณะ
ของตน เป็นต้น

๒. พิธีประจำบ้าน เช่น พิธีขอขมาบุตร พิธีตั้งชชเด็ก พิธีตัดจุก พิธี
แต่งงาน เป็นต้น

๓. พิธีศราภี เช่น การตั้งเวร เช่น สรง อุทิศส่วนบุญให้แก่ผู้ล่วงลับ
ไปแล้ว อันเป็นส่วนหนึ่งของพิธีเผาศพ เป็นต้น

๔. บูชาเทวดา เช่น การถวญมนต์ภาวนา ถวายสัตย์ ไปมนต์การนำเพี้ยกุศล
ในเทวาลัย เป็นต้น

บทที่ ๓

ลัทธิเต๋าและขงจื๊อ

๑. ลัทธิเต๋าของเล่าจื๊อ

เล่าจื๊อ เจ้าลัทธิเต๋าค้นเป็นคำสอนที่ ชาวจีนนับถือกัน เป็นส่วนมาก ในปัจจุบันนี้
เกิดในตำบลตงในมณฑลฮกเกี้ยน อันเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลฮกเกี้ยนในปัจจุบันนี้ เล่าจื๊อแก่
กว่าขงจื๊อ ๕๐ ปี จึงประมาณว่าคงจะเกิดก่อนพุทธศักราชราว ๕๗ ปี หรือก่อน
คริสต์ศักราชราว ๖๐๐ ปี

เล่าจื๊อเป็นบุตรอันเกิดจากภรรยาสาวของชาวนาสูงอายุนึ่ง เมื่อหนุ่มเล่าจื๊อ
รับราชการอยู่ในราชสำนักแห่งกษัตริย์ราชวงศ์โจว ในตำแหน่งพนักงานหอสมุด ในชั้น
ปลายของชีวิตปรากฏว่าได้ละชีวิตสังคม และเดินทางชนบทเขาตระเวนตกหาปลาไป

เมื่อมีชีวิตอยู่นั้นเล่าจื๊อได้ประกาศสอนลัทธิของตนอย่างหนึ่ง รวมทั้งความประ-
พาศิตที่ประพาศิชอบ เรียกว่า ลัทธิ เต๋าก็ว่า หรือเรียกสั้น ๆ ว่า ลัทธิเต๋า ลัทธิ
คล้ายลัทธิโดยคำสอนของพราหมณ์ กระทั่งผู้เชื่อว่าเล่าจื๊อได้นำคำสอนของคำสอน
พราหมณ์นั่นเอง มาดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะแก่คนจีน ลัทธินี้เต็มไปด้วยการนับถือ

อภินิหารต่าง ๆ และได้รับการนับถือถึงกับได้รับการยกย่องว่าเป็นศาสดาประจำชาติจีน
ในสมัยราชวงศ์ถัง (ระหว่าง พ.ศ. ๓๓๓๗-๓๔๓๔)

ลัทธิเต๋า มีต้นกบฏบูชา ๓ ประการได้แก่ เต๋าจือ ๓ พนโกตี (คือผู้สร้างโลก)
๓ และเง็กเซียนฮ่องเต้ (พระอิศวร) ๓ นอกจากนี้ยังมีการบูชาเทวดาต่าง ๆ รวมทั้ง
การสักการะบูรพาวิญญาณของวีรชนด้วย

๒. ศาสนาขงจื๊อ

ชีวิตของขงจื๊อ ขงจื๊อเกิดในแคว้นลู่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลซานตง
ในประเทศจีนเหนือปัจจุบัน ขงจื๊อเกิดก่อนคริสต์ศักราช ๕๕๓ ปี หรือเกิดก่อนพุทธ-
ศักราช ๘ ปี บิดาของขงจื๊อเป็นนายทหารที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งชื่อ ชู-ต้ง โห และมารดา
ชื่อ เย็น ชิง-โก่ ชีวิตของขงจื๊อไม่สู้จะมีความผาสุกนัก ฉะนั้น หลังจากมีบุตรด้วยกัน
๓ คน และธิดา ๒ คนแล้ว เขาก็หย่าร้างจากภรรยาของเขา ขงจื๊อเป็นเด็กขยันและ
เป็นคนเฉลียวฉลาดมาตั้งแต่เด็ก ตั้งใจศึกษาวิชาต่าง ๆ อย่างจริงจัง เมื่อรุ่นหนุ่มก็ได้อ
เข้ารับราชการอยู่ในแคว้นลู่ แม้จะเป็นเจ้าพนักงานผู้น้อย ขงจื๊อก็ทำหน้าที่อย่าง
เคร่งครัดและเอาการเอางานอย่างยิ่ง กระทั่งได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเป็นลำดับ

ครั้นมารดาของจื๊อตายลง ขงจื๊อก็ลาออกจากราชการไปไว้ทุกข์เฝ้าศพบิดามารดา
อยู่ ๒ ปี เมื่อครบกำหนดแล้วขงจื๊อหาได้กลับไปรับราชการในตำแหน่งเดิมไม่ แต่
กลับไปประกอบอาชีพค้าขายโดยทางเป็นอาจารย์สอนหนังสือ พอใจศึกษาวิชาต่าง ๆ เริ่มค้น
ถึงสอนหลักความประพฤติต่าง ๆ ที่เน้นความดีความชอบ ที่จะให้เกิดความผาสุกแก่ตัว-
นุษย์และคนทั้งหลายทั่วไป

ต่อมาขงจื๊อได้เดินทางไปด้านก่เต๋าจือ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่มีชื่อ ในเวลานั้น
ขณะนั้นเต๋าจือมีอายุ ๘๐ ปีเศษแล้ว เมื่อขงจื๊อศึกษาอยู่ในด้านก่เต๋าจือแล้ว
แล้ว ก็ลาจากบ้าน และต่อมาขงจื๊อได้เดินทางไปในที่ต่าง ๆ กับลูกศิษย์ของเขา เทศนา
ถึงสอนให้คนประพฤติดีประพฤติชอบ จุดมุ่งหมายสำคัญยิ่งของขงจื๊อก็คือต้องการ ปฏิรูป

การปกครองของแคว้นต่าง ๆ ในประเทศจีนในขณะนั้น ชงจี้จึงได้ท่องเที่ยวไปยัง
แคว้นต่าง ๆ เพื่อนำคตินิยมของเขาไปเผยแพร่และปลูกฝังไว้ในจิตใจของประชาชนทั่วไป
ทำให้เขามีค่านิยมเป็นอันมาก

ใน พ.ศ. ๕๒ ชงจี้ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองเซ่งไต้ (Chengtu) ชงจี้
ดำรงตำแหน่งอยู่ ๓ ปี และพยายามนำหลักการทางการเมืองเขาออกใช้ปฏิบัติ ปรากฏ
ว่าเกิดผลดีอย่างยิ่ง ประชาชนประพฤติดีและอยู่กันร่มเย็นเป็นสุข ชงจี้ปกครองมณฑล
น้อยลง แต่ทั้งนี้แทนที่จะได้นั่งดี ชงจี้กลับถูกเจ้าผู้ครองนครแคว้นใกล้เคียงริษยา
ยุให้เจ้าผู้ครองแคว้นผู้ไม่ให้ความอุปการะแก่ชงจี้ ชงจี้จึงได้ลาออกจากตำแหน่ง และ
ออกเดินทางท่องเที่ยวเผยแพร่คตินิยมไปในที่อื่น หลังจากนั้นสิบปี เขาก็กลับมายัง
แคว้นผู้รัก ประชาชนพากันเคารพยกย่องให้เกียรติเขาเป็นอย่างยิ่ง แต่ชงจี้ก็มิได้รับ
ตำแหน่งอื่นใดในราชการ ชงจี้ถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. ๖๕ จำนวนอายุได้ ๑๒ ปี

ในขณะที่ชงจี้มีชีวิตอยู่นั้น คำสั่งสอนของเขาประสบผลสำเร็จเงินน้อยเต็มที
แต่หลังจากที่เขาถึงแก่กรรมแล้ว คำสั่งสอนของเขากลับได้รับการยกย่องอย่างสูงยิ่ง และ
แพร่หลายไปในหมู่ประชาชนแคว้นต่าง ๆ แทบทุกแคว้นในประเทศจีน ตามเมืองต่าง ๆ
ในแคว้นทุกแคว้นต่างสร้างวัดขึ้นเป็นที่เคารพบูชาชงจี้และสาวกคนสำคัญของเขา เจ้า
ผู้ครองแคว้นต่างแข่งขันกันสร้างปูชนียสถาน อันเป็นเครื่องแสดงถึงความสำคัญของเขา
ประชาชนพากันเดินทางไปทำการสักการะที่ฝังศพของเขา ณ มณฑลชานตุงแทบทุกปี และ
พระเจ้าแผ่นดินจีนจะเสด็จไปนมัสการวัดของชงจี้ในกรุงปักกิ่งปีละ ๒ ครั้ง

หลักสำคัญของลัทธิขงจื๊อ

จุดมุ่งหมายสำคัญยิ่งของลัทธิขงจื๊อก็คือ ศึกษาร่างกายดีมีสติปัญญาดี
ประชาชนในแคว้นต่าง ๆ ในประเทศจีน ความเป็นอยู่ของประชาชนในสมัยขงจื๊อมิได้
ความยากจน ไร้เร่าร้อน และถูกกดขี่มิได้รับความเป็นธรรมเพียงพอ ขงจื๊อต้องการ
รู้จักตั้งหลักให้เสีย โดยนำเอาวิธีการ ปกครองสมัยโบราณที่จีนมีความรุ่งเรืองนั้น มาใช้

ฉะฉิน คำสั่งสอนของพระเจ้าจึงไม่ถือว่าของจอมบุญคุณตนเอง หากแต่ นำเอาธรรมและ
คุณงามความดีที่ตนปราศรัยได้แต่ใจ มาเผยแพร่ในลักษณะของธรรมเทศนา

ของจิตต์ว่าคนทุกคนเกิดมาด้วยความบริสุทธิ์ หากมาได้รับความเลวชั่วช้า
ต่าง ๆ คือหนี้สิน ฉะฉิน จึงจำต้องมีความต่าง ให้ผู้ที่เกิดมาใหม่ได้ค่อย ๆ เติบโต
โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ของบ้านเมือง จะต้องทำตนให้เป็นตัวอย่าง อันดี
แก่ประชาชนพลเมือง ผู้ครองบ้านเมืองจะต้องแสดงหัวจิตหัวใจที่จะทำให้ประชาชนพลเมือง
ยอมรับนับเป็นผู้นำ และถ้าผู้ครองคนใดสนใจต่อสวัสดิภาพของพลเมืองมาก เขาก็ยอม
ได้รับความจรรยาภักดีจากประชาชนมาก การปฏิบัติระหว่างบุคคลต่อบุคคลก็ยอมเป็นไป
ในทำนองเดียวกัน ในชั้นของจิตต์ได้อธิบายว่า "สิ่งใดที่ท่านไม่ต้องการให้คนอื่นทำต่อท่าน
ท่านก็ไม่ปฏิบัติเช่นนั้นต่อผู้อื่น" ถ้าหากว่าผู้เป็นรัฐบาลจะเคยคำนึงถึงสวัสดิภาพของประ-
ชาชนแล้วแล้ว ประชาชนก็ย่อมจะพากันเกิดดีด้วย การสั่งสอนธรรมเองที่ทำให้จิตต์
ได้รับความนิยมนับในหมู่ประชาชนเป็นอันมาก

ของจิตต์มีศิษย์ประมาณ ๑,๐๐๐ คน ซึ่งได้ช่วยเผยแพร่คำสั่งสอนของพระเจ้า
ต่อมา แต่ในบรรดาศิษย์เอกของพระเจ้าฉะฉิน นั้นว่าเป็นผู้ที่ได้เผยคำสั่งสอนของพระเจ้า
ไว้ให้แพร่หลายออกไปเป็นอันมาก

คัมภีร์ในลัทธิของจิตต์

ธรรมต่าง ๆ ที่พระเจ้าสั่งสอนใจนั้นได้ประมวล กันเข้าเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ ๘—
คัมภีร์ด้วยกัน ที่สำคัญกว่าเล่มอื่น ๆ ได้แก่ ๑. คัมภีร์ ๒. คัมภีร์ ๓. คัมภีร์ ๔. คัมภีร์ ๕. คัมภีร์ ๖. คัมภีร์ ๗. คัมภีร์ ๘. คัมภีร์
คัมภีร์เหล่านี้ประพันธ์เป็นคำฉันท์ภาษาจีนอย่างไพเราะ และกล่าวด้วยธรรมจรรยาที่
เป็นความดีซึ่งมนุษย์ควรประพฤติและความชั่วที่ไม่ควรประพฤติ โอวาทต่าง ๆ เหล่านี้
ของจิตต์ให้ได้รับความดีในใจกันเท่านั้น ฉะฉินที่พระเจ้าจึงไม่มีพระเจ้า ไม่มีนรก และ
ไม่มีสวรรค์

โอวาทขององค์ที่เป็นข้อบัญญัติเบื้องต้นสำหรับให้ชนประพฤติ ๕ ข้อ

๑. ให้มีความเมตตา กรุณา
๒. ให้มีความยุติธรรมเที่ยงตรง
๓. ให้ทำความดีและประพฤติอยู่ในขอบรรณเนียมประเพณี
๔. ให้เป็นคนซื่อสัตย์สุจริต
๕. ให้เป็นคนมีใจบริสุทธิ์

บทที่ ๔

พระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนานับเป็นศาสนาเก่าแก่ที่สุดรองมาจากศาสนาพราหมณ์ มีผู้นิยมนับถือมาก ในทวีปเอเชียฝ่ายตะวันออก อาทิเช่น ประเทศอินเดีย พม่า - ชีเบต ไทย เขมร จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น ผู้ที่นับถือศาสนานี้จำนวนถึงล้านคน ในปัจจุบันพระพุทธศาสนาได้แพร่หลายไปยังประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ถึงกับมีฝรั่งนิยมออกบวชในพุทธศาสนาอีกมาก

คำกล่าวนี้เป็นเจ้าของพระพุทธศาสนานี้ ก็คือสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เดิมทรงพระนามว่า พระสิทธัตถะ เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ กับพระนางสิริมหามายา ผู้ครองกรุงกบิลพัสดุ์ ในประเทศลังกา ซึ่งตั้งอยู่บริเวณภูเขาหิมาลัย พระสิทธัตถะประสูติ เมื่อวันเพ็ญเดือน ๖ ก่อนพระพุทธศักราช ๘๐ ปี พระนางมหายา พระราชชนนีสิ้นพระชนม์เสียแต่เมื่อพระสิทธัตถะประสูติได้ ๗ วัน พระองค์จึงอยู่ในความอุปถัมภ์ของพระนางปราชามคัลลิกัมม พระเจ้าน้า (น้าขี้แม่) ซึ่งได้เป็นพระแม่เลี้ยงของพระเจ้าสุทโธทนะ ต่อมา

เมื่อพระอิศวรได้พระชนมายุน้อยอยู่นั้น พราหมณ์ปุโรหิตต่าง ๆ ต่างได้
ทำนายโดยอาศัยคุณลักษณะของพระองค์ไว้ว่า ถ้าอยู่ครองราชสมบัติก็จะได้เป็นพระเจ้า
จักรพรรดิ ถ้าออกทรงผนวชก็จะได้เป็นศาสดาใหญ่ในดักษิศาณา พระเจ้าสุทโธทนะ
ยอมทรงปรารภจะให้ราชโอรสเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ยิ่งกว่าจะให้เป็นศาสดา จึงได้
ทรงทะนุบำรุงต่าง ๆ นานา เพื่อให้ทรงหมกมุ่นอยู่แต่ในทางโลก เมื่อพระชนมายุได้
๑๖ พรรษา ก็ให้ทรงอภิเษกกับพระนาง ยโสธรา หรือ พิมพา อยู่ในปราสาท
๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูหนาว ฤดูฝน บำเรอด้วยดาวตมกานต์ต่าง ๆ และเมื่อได้
ทำพิธีอภิเษกสมรสแล้ว พระเจ้าสุทโธทนะจึงมอบให้ครองราชสมบัติแทนต่อไป ระหว่าง
ที่พระองค์มีราชโอรสกับพระนางยโสธราองค์หนึ่ง ทรงนามว่า พระราहुล

ครั้นพระอิศวรได้พระชนมายุได้ ๒๗ พรรษา ก็เสด็จหนีพระราชมบิดาเสด็จ
ออกทรงผนวช มนต์เหตุนั้นเกิดจากออกทรงผนวชนั้น บางตำราก็ว่า เพราะทรงปรารภความ
เกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งเหตุทุกขนำมาให้เห็นระหว่างที่เสด็จประพาสในที่ต่าง ๆ ก็ทรง
ปรารภถึงว่าชีวิตนี้มีความไม่เที่ยง มีแต่ความทุกข์ จึงเสด็จออกทรงผนวชเพื่อหาวิธี
ที่จะทำให้พ้นทุกข์นั้น

เมื่อพระอิศวรได้เสด็จออกทรงผนวชแล้ว ก็เสด็จไปเที่ยวศึกษาตามสำนัก
อาตมยต่าง ๆ ซึ่งประชาชนนิยมนับถือว่าดีในครั้งกระนั้น ก็ไม่พบหนทางที่จะทำให้มนุษย์
พ้นทุกข์ได้ จึงได้เสด็จออกไปประทับอยู่ ณ ต้นโพธิ์ ร่มฝั่งแม่น้ำเนรญชรา และ
ทรงทรมานพระกายด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่าบำเพ็ญทุกขกิริยา โดยวิธีใช้พันกัณฑ์ ใช้
สันกดเพดานบ้าง ถัดนมหลายใบบ้าง ขดอาหารบ้าง ก็ไม่ทรงเห็นทางที่จะให้พ้นทุกข์
ไปได้ จึงทรงเห็นว่า การที่บุคคลอดบายนั่นก็ไม่มีสติปัญญาพอจะเกิดความรู้อะไรได้
การทรมานร่างกายให้มทุกข์ต่าง ๆ นั้นแล้ว ก็ทำให้จิตใจพระองค์แต่ ความทุกข์ทรมาน
ไม่เกิดสติปัญญาอย่างใดเช่นเช่นเดียวกัน จึงเห็นว่าการปฏิบัติตามสายกลาง คือไม่ทำ
ให้กายสุขเกินไปหรือทุกข์เกินไป คงจะทำให้พ้นทุกข์หรือรู้ได้บ้าง จึงเสวยอาหาร ทำ
ร่างกายให้สบาย และนำจิตใจให้สงบแล้ว โดยประการนี้เอง พอเวลาผ่านไปได้อีก ๖ ปี

พระชนมายุได้ ๔๕ พรรษา ก็ได้ทรงตั้งธรรมวิเศษ ในวันเพ็ญเดือนหก ก่อนพุทธกาล ๔๕ ปี ณ ไตรมโหฬาร บนฝั่งแม่น้ำเนรัญชรานนของ

ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว คือ "อริยสัจจ์" หมายความว่าความจริงอย่างจริงของพระอริยะ ซึ่งมีอยู่ ๔ ประการ ได้แก่

๑. ทุกข์ คือภาวะที่บุคคลไม่ชอบใจประสบ ซึ่งได้แก่ความไม่สบายกายไม่สบายใจต่าง ๆ นานา ซึ่งมีแก่นหุขย์อยู่ทุกขทั่วไป

๒. สมุทัย คือ ต้นเหตุให้เกิดทุกข์ ต้นเหตุนี้ได้แก่ตัณหา ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ประการ คือ

ก. กามตัณหา คือ ความทะยานอยากในอารมณ์ที่น่ารักใคร่

ข. ภวตัณหา คือ ความทะยานอยากในอารมณ์ที่อยากเป็น อยากเกิด อยากเป็นโน่นเป็นนี่

ค. วิภวตัณหา คือ ความไม่ชอบเป็นโน่นเป็นนี่

๓. นิโรธ คือความดับทุกข์ หมายถึงการดับตัณหาทั้ง ๓ นั้นให้สิ้นเชิง คือ ดับทุกข์ได้หมด

๔. มรรค คือ ทางให้ถึงความดับทุกข์นั้น "ทาง" นี้ได้แก่ปัญญายันเห็นชอบว่าสิ่งใดทุกข์ สิ่งนั้นเป็นเหตุให้ทุกข์เกิด สิ่งใดคือความดับทุกข์ และสิ่งไหนเป็นทางให้ถึงความดับทุกข์

เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสแล้ว ก็มีได้เก็บความรู้นั้นได้เฉพาะพระองค์ เด็ดขาดออกจากสิ่งอื่นที่พระองค์ได้รับมาให้แก่ประชาชนในแคว้นต่าง ๆ ในยุคนั้น โดยเริ่มประสิทธิ์ฐานลงในแคว้นมคธ ของพระเจ้าพิมพิสารก่อน กระทั่งมีผู้นับนบถือมากมาย ครั้นพระชนมายุได้ ๘๐ พรรษาได้เสด็จบิณฑพาน ณ เมืองกุสินารา แคว้นมคธ เมื่อวันเพ็ญ เดือนหก ก่อนพุทธศักราช ๓ ปี (พระพุทธเจ้าทรงเริ่มนับตั้งแต่วันพระพุทธเจ้าเสด็จบิณฑพาน เป็นต้นไป จวบครบ ๓ ปี ก็เรียกว่า พระพุทธศักราช ๓ ฉะนั้น ฉะนั้นเป็นพระพุทธศักราช ๒๕๖๘ ก็หมายความว่าพระพุทธเจ้าเสด็จบิณฑพานมาแล้วเป็นปีที่ (๒๕๖๘)

การขยายตัวแห่งพระพุทธศาสนา

เมื่อพระพุทธเจ้าได้จำปรีณิพพานแล้ว บรรดาสาวก และ ภิกษุสงฆ์ก็ได้ นำพระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ออกสั่งสอนแก่ประชาชนสืบต่อมาราว ๒๐๐ ปี พระพุทธศาสดาจึงได้ทรงอุปถัมภ์กษัตริย์ผู้ช่วยส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวางองค์หนึ่ง คือ พระเจ้าอโศกมหาราช หรือที่สมเด็จพระสันตปาปา พระเจ้าศรีธรรมมาโศก พระเจ้าอโศกเป็นราชันย์คณาของพระเจ้าจันทรคุปต์ ซึ่งได้ฉวยโอกาสทำดาวยานาจากพวกกรีกในอินเดียอยู่ หลังจากที่พระเจ้าอโศกเสวยราชย์แล้ว และตั้งตัวเป็นกษัตริย์ครองประเทศมคธ เมื่อ พ.ศ. ๒๒๒ และเมื่อพระเจ้าอโศกได้ขึ้นเสวยราชย์ในประเทศมคธ เมื่อ พ.ศ. ๒๒๒ สืบต่อพระเจ้าพินธุราชาธิบดีมานั้น พระองค์ก็ทรงให้ถือพระพุทธศาสดาเป็นศาสนาประจำประเทศมคธทันที ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากเมื่อได้เสวยราชย์แล้ว ได้ทรงตั้งพระทัยจะ ขยายราชอาณาจักร ให้กว้างขวาง เหมือนพระราชบิดาและอัยกา ฉะนั้น พอลงราชสมบัติได้ ๖ ปีก็เสด็จยกกองทัพไปตีประเทศกิงคราฐซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศมคธ ก็ได้ตีประเทศกิงคราฐลงมาปรารถนา แต่ในการรบครั้งนี้พระองค์ได้ทรงฆ่าฟันชาวกิงคราฐเดือนนับแสน จึงเกิดอดอดใจ—พระทัย ทรงพระราชดำริเลิกการแผ่อาณาจักรโดยแสนยานุภาพ แต่จะทรงเผยแผ่พระเกียรติโดยธรรมานุภาพแทน ในเวลานั้นประเทศมคธมีลัทธิศาสนาอยู่ ๔ อย่าง คือ ศาสดาพราหมณ์ ศาสดาพุทธ ศาสดาเชน และลัทธิของพวกยาศึก พระเจ้าอโศกทรงเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสดาเป็นอันมาก ทรงประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสดาอุปถัมภ์กษัตริย์ ทรงทะนุบำรุงพระสงฆ์มากมายนับสร้างพระสถูปพุทธเจดีย์ และศีลาจารึกประติษฐานไว้ในที่ต่าง ๆ เป็นอันมากและที่สุดได้ทรงผนวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสดาอยู่คราวหนึ่ง ทรงโปรดให้ประชุมพระอรหันต์ ๓,๐๐๐ รูป กระทำสังคายนาพระพุทธศาสดาในกรุงปาตลีบุตรเป็นครั้งที่ ๓ ด้วย พระพุทธศาสดาแพร่หลายมาจนถึงสุวรรณภูมิ คือในแหลมอินโดจีน ก็ในการทำสังคายนาครั้งนั้นเอง.

พระมหินทร์โอรสองค์หนึ่งของพระองค์ได้เสด็จไปเผยแผ่ พุทธศาสนา ถึงลังกา และว่าในปี ๒๔๘ พระสังฆมิกค์ริการของพระองค์ได้เสด็จนำภิกษุนี้ พร้อมด้วยคนไพร่ ซึ่งคอนไปจากคนที่พระองค์วัดไว้ ไปปลูกไว้ ณ เมืองอนุราธปุระในเกาะลังกาด้วย

พระเจ้าอโศกสิ้นพระชนม์เมื่อ พ.ศ. ๓๓๓ บรรดาภิกษุที่เสวยราชย์ต่อมา ก็มีได้ทรงอนุภาพเท่า พระพุทธศาสนาในแคว้นมคธจึงเริ่มเสื่อมลง และต่อมาราว พ.ศ. ๓๕๘ อำมาตย์คนหนึ่งชื่อ มชปะมิตร คบคิดกับพวกพราหมณ์จึงราชสมบัติในแคว้นมคธได้ จึงได้กำจัดพระพุทธศาสนาในแคว้นมคธเสียสิ้น พระพุทธศาสนาก็เริ่มเสื่อมในประเทศอินเดียเป็นลำดับมา และสืบต่อมาเมื่อศาสนาพระมหาคโคได้แพร่เข้าไปในอินเดียเมื่อราว พ.ศ. ๓๖๐๐ พวกฮินดูตามก็ทำลายล้างศาสนาพราหมณ์และพระพุทธศาสนา ในอินเดียลงเกือบหมดสิ้น

แต่ในการที่พระพุทธศาสนาได้สูญหายไปจากประเทศอินเดียอันเป็นถิ่นกำเนิดนั้น บรรดาต่างก็ได้พยายามเผยแผ่ศาสนาในดินแดนต่างประเทศทั่วไป เช่น ลังกา พม่า แคว้นอินโดจีน (สุวรรณภูมิ) จีน เกาหลี ญี่ปุ่น เป็นต้น แต่ในประเทศเหล่านี้พระพุทธศาสนาได้แตกแยกออกเป็น ๒ นิกาย คือพวกฝ่ายใต้เช่น ลังกา พม่า ไทย กอตาม นิกายหินยาน ส่วนประเทศฝ่ายเหนือเช่น ซิบต จีน เกาหลี ญี่ปุ่น กอตาม นิกายมหายาน จำนวนผู้ถือพระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบันนี้รวม ๒ นิกายมีประมาณ ๓๒๕ ล้านคน

คัมภีร์แห่งพระพุทธศาสนา

คำสอนของพระพุทธเจ้านั้น เมื่อพระพุทธเจ้ายังมีพระชนม์อยู่ ยังไม่ได้จัดให้เป็นหมวดเป็นคัมภีร์ และทั้งไม่ได้จารลงไว้ด้วยตัวหนังสือเพียงแต่จำไว้ในใจ มีเหตุอะไรมาซึ่งดวงคำสอน พระพุทธเจ้าก็ทรงบัญญัติขึ้นให้สาวกจำไว้และประพฤติตามบัญญัตินั้น เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว พระสงฆ์สาวกก็ช่วยกันจำไว้สอนกันต่อๆ มาอีกถึง ๔๓๓ ปี จึงได้จารึกลงในใบลาน ก่อนเวลานั้นเมื่อมีเหตุหรือข้อ หรือมีข้อใดเกี่ยวกันขึ้น ก็ประชุมภิกษุสงฆ์รวบรวบคำสอนเข้าตามหมวดตามคัมภีร์ มีการจดจำขึ้น

พร้อมกัน คือส่งดอกไม้กลดองเป็นแบบเดียวกัน เป็นครั้งเป็นคราวมา แต่หาจารึกดง
ในใบลานไม่ การทำเช่นนี้เรียกว่า "สังคายนา"

การสังคายนา ตั้งแต่พระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วมา ได้ทำหลายคราวและ
ในปีที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วนั้นคราวหนึ่ง เป็นครั้งแรก เรียกว่า ประถมสังคายนา
พระสาวกผู้เป็นประธานในการสังคายนา คือ พระมหากัสสปเถระเป็นพระสาวกผู้ใหญ่
พร้อมด้วยพระอานนด และพระอนนท กับพระอรหันต์อื่นมีจำนวน ๕๐๐ องค์ ทำที่
สัตตบพณคูหาข้างเขาเวภารบรรพตใกล้เมืองราชคฤห์ พระเจ้าอชาตศัตรูผู้ครองนครเป็น
ผู้อุปถัมภ์

การสังคายนาครั้งแรก ท่านได้รวบรวมพระธรรมเข้าเป็นหมวด คือ พระ
วินัย พระสูตร พระปรมัตถ์ จึงเรียกว่า พระไตรปิฎก (สามพระกรร) ดังแต่นั้น
เป็นต้นมา

ครั้นพุทธศาสนาดำรงได้ ๑๐๐ ปี มีรัชกาลแห่งหนึ่ง ระหว่าง คณะสงฆ์
พระอรหันต์องค์หนึ่งชื่อ พระอโศกคามิ เป็นประธาน พร้อมด้วยพระยศและพระอรหันต์
อื่น ๆ รวม ๗๐๐ องค์ประชุมกันทำสังคายนาครั้งที่ ๒ ที่เวฬุการาม ใกล้เมืองเวสาลี พระเจ้า
โกศลโคตรราชผู้ครองนครนั้นเป็นผู้อุปถัมภ์

เมื่อพระพุทธศาสนาดำรงได้ ๒๓๔ ปี พระเจ้าศักรยมาโคตรราชของกรุง
ปาตลีบุตร มีอำนาจแผ่ไปในประเทศต่าง ๆ ดังพระทัยวังพระพุทธศาสนา สร้าง
วิหารและพระเจดีย์ นำพระสาวกของพระพุทธเจ้ามาบรรจไว้ให้หลายแห่ง ครั้นนั้นคน
นับถือพระพุทธศาสนามาก พระภิกษุสงฆ์กับบริวารมีตบะลาภดีการ มีอาหารมีนพมาศ
เป็นอันมาก คนภายนอกที่ไม่นับถือเห็นเป็นความเลวร้ายจึงไปขัดขวางพระภิกษุเข้ามาเป็น
กับภิกษุสงฆ์มีอันมากและแสดงวิสัยให้ผิด ๆ ไป เมื่อรู้เรื่องกันชนพระโมคคัลลบุตร
ก็สั่งเถระ จึงประชุมพระอรหันต์ ๓,๐๐๐ องค์ปรึกษาเห็นดี พอลบอบบชระก็
คำนาให้พ้นเพื่อนจึงจำใจไปเสีย แล้วทำสังคายนาครั้งที่ ๓ พระเจ้าศักรยมาโคตรราช
เป็นผู้อุปถัมภ์ การทำสังคายนาครั้งนี้ พระเจ้าอโศกมหาราชได้ส่งพระสาวกไปเผยแผ่

พระพุทธศาสนาในประเทศต่าง ๆ ด้วย พระพุทธศาสนาเข้ามาสู่แคว้นสุวรรณภูมิใน
คราวนี้เอง พระพุทธศาสนาต้องได้ ๒๓๘ ปี พระมหินทเถระ ผู้เป็นราชโอรสของ
พระเจ้าศรีธรรมโศกราช นำพระพุทธศาสนาไปประดิษฐาน ณ เกาะลังกา ประชุม
พระอรหันต์ ๓๘ องค์ กับพระสงฆ์ที่เป็นผู้ธรรมดังคายนาครั้งที่ ๔ พระเจ้าเทวานัมปิยติส
เป็นผู้อุปถัมภ์

การทำดังคายนาทั้ง ๔ ครั้งนี้ ก็เป็นแต่ช่วยกันจำไว้เท่านั้น ยังไม่ได้จาร
ลงเป็นลายลักษณ์อักษร คือเมื่อพระพุทธศาสนาต้องได้ ๔๓๓ ปี พระอรหันต์หลายองค์
ที่อยู่ในเกาะลังกาเห็นว่า นานไปเมื่อหมดพระอรหันต์แล้ว ยังเหลือแต่ปูชนียการทรงจำ
ย่อมจะคลาดเคลื่อน เมื่อมีข้อแย้งทู่หมัดถึงกันจะไม่มีอะไรตัดสิน จึงประชุมกัน
และเลือกภิกษุปูชนียที่มีความรู้ดังคายนาครั้งที่ ๔ ทวศกรวิหาร เมืองอนนราปุระ ทตัง
อยู่ในเกาะลังกา พระเจ้าวัฏคามินียกยเป็นผู้อุปถัมภ์ ครั้นได้จารึกพระไตรปิฎกลง
ในใบลาน แต่แปลเป็นภาษาสิงหลซึ่งเป็นภาษาของชาวเกาะลังกา

การดังคายนาซึ่งปรากฏอยู่ใน คัมภีร์ ขุฎฐกถา ที่ท่านผู้ใดเรียบเรียงไว้ ตามที่
พระท่านเทศน์ให้ชาวบ้านฟังในงานมีเทศน์ที่เรียกกันว่า มีแจ้งหรือเทศน์แจ้งนั้นก็มีเพียง
แค่ครั้งที่ ๓ ถึงครั้งที่ ๕ นี้

ต่อมาภายหลัง จะหาท่านผู้ทรงจำพระไตรปิฎกได้ให้สวดพร้อม ๆ กันเป็น
การยากจึงกล่าหาการชำระสอบจนคัมภีร์ที่เขียนไว้เป็นคัมภีร์หนึ่งอันให้ถูกต้อง แต่
ท่านก็นับเข้าในการดังคายนาเหมือนกัน

บทที่ ๕

คริสต์ศาสนา

คริสต์ศาสนา เป็นศาสนาใหญ่ศาสนาหนึ่งของโลก ศาสนานี้กำเนิดขึ้นใน
ประเทศปาเลสตีน เมื่อ พ.ศ. ๕๕๓ ศาสดาจารย์ของศาสนานี้ชื่อว่า เยซู (Jesus)

เป็นชาติเหมา หรือยิว เกิดในหมู่บ้านเบกเดเฮม แขวงกรุงเยรูซาเล็ม ประเทศปาเลสไตน์ ซึ่งในปัจจุบันนี้ ส่วนที่ชนชาติยิวอยู่ได้จัดตั้งเป็นประเทศขึ้นใหม่ เรียกว่าประเทศอิสราเอล

บิดาของพระเยซู ชื่อ โยเซฟ มารดาชื่อมาเรีย ตามคัมภีร์คริสตศาสนา กล่าวว่า เวลาที่พระเยซูประสูติขึ้น มีอศักรรย์ต่าง ๆ มากมายเช่น ในคัมภีร์เมททิว ซึ่งนักบุญชื่อเมททิวเป็นผู้แต่ง ได้เล่าว่าในสมัยที่พระเยซูเกิดนั้น เป็นสมัยที่กษัตริย์เฮโรด ครองประเทศปาเลสไตน์ขึ้นแก่กรุงโรม ในคืนวันที่พระเยซูประสูติ มีดวงดาวดวงใดเกิดขึ้นมาทางทิศตะวันออกอย่างรวดเร็ว ครั้นมาถึงที่กุมารประสูติก็หยุดนิ่ง ในขณะเดียวกันนั้นมีปราชญ์ ๓ คนเดินทางมา เมื่อทราบว่ามีกุมารประสูติ ณ ที่นั้น ก็รีบปลงใจ จึงเข้าไปทักทายและมอบของขวัญเป็นเครื่องสักการบูชา เป็นอันมาก

ต่อมาข่าวเรื่องกุมารมาประสูติโดยลักษณะอศักรรย์นั้นก็เลื่องลือกันทั่วไป กษัตริย์เฮโรดทรงทราบว่ามีผู้มาเกิด ก็เกรงจะเป็นภัยแก่ราชสมบัติ จึงรับสั่งให้จับบรรดาเด็ก ๆ ที่เกิดใหม่ในแถบนั้นตลอดชายทะเลที่มียายุ ๒ ขวบลงมาฆ่าเสียสิ้น ส่วนโยเซฟและนางมาเรียนั้นพระเจ้ามาเข้าฝันให้รับหนี จึงพาบุตรของตนหนีไปยังประเทศอียิปต์รอดภัยไปได้ โยเซฟกับนางมาเรียพำนักอยู่ ณ ประเทศอียิปต์กระทั่งทรงทราบข่าวว่ากษัตริย์เฮโรดสิ้นพระชนม์แล้ว จึงพาบุตรกลับมาอยู่ ณ คาบดนาซารเอ ในเมืองเยรูซาเล็ม อันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของตน

ครั้นทรงทราบว่าก่อนสมัยพระเยซูเกิดนั้น พวกยิวคงนับถือศาสนามายาวซึ่งมีหลักสำคัญว่าในโลกนี้มีพระเจ้าแต่เพียงองค์เดียว คือ พระยะโฮวา ซึ่งเป็นผู้สร้างโลก สร้างฟ้า สร้างพระอาทิตย์ สร้างพระจันทร์ สร้างดวงดาว และสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตทั้งหลาย การสร้างพระองค์สร้างเสร็จใน ๖ วัน วันที่ ๗ ทรงหยุดพัก (ฉะนั้นวันที่ ๗ จึงเป็นวันที่ถือว่าเป็นวันพระ และหยุดการงานต่าง ๆ เพื่อทำพิธีสดุดณ์ครั้งถึงพระเจ้า) ต่อจากนั้นพระองค์จึงได้สร้างมนุษย์ผู้ชายขึ้น ให้ชื่อว่า อะดัม และสร้างโครอง

ผู้ขาย • ซึ่มาดำรงตนเป็นผู้หญิงให้ชื่อว่า อีวา พระเจ้าได้ให้มนุษย์ทั้งสี่คนอยู่เฝ้า
อุทยาน และห้ามอย่างเด็ดขาดมิให้กินผลไม้ซึ่งอยู่กลางสวน แต่มนุษย์ทั้งสี่
กลับระโมยผลไม้นั้นกิน ทำให้เกิดมีประดาตอินทรีทั้ง ๕ และมีดักขีญซาวัน เมื่อ
พระเจ้าทรงทราบถึงทรงพิโรธ รับเอาชายหญิงคู่หนึ่งออกไปจากอุทยาน แล้วสาปให้
รับความทุกข์ทรมานต่าง ๆ เป็นอันมาก เหตุฉะนี้ มนุษย์ก็เกิดสืบเชื้อสายจากอะดัมและ
อีวาต่อ ๆ มาจึงมีความทุกข์ยากต่าง ๆ ดังปรากฏอยู่จนทุกวันนี้

อย่างไรก็ตาม พระเจ้าก็ยังทรงห่วงใยมนุษย์อยู่ จึงได้ประทานผู้แทนของ
พระองค์ให้ลงมาเกิดทำหน้าที่ดังสอนทางให้เห็นธรรมที่พระเจ้าประทานไว้ และทำนาย
ว่าต่อไปจะมีเหตุการณ์เป็นเช่นนั้น ๆ ผู้แทนของพระเจ้าเรียกว่า โพรเฟต (Prophet)
หรือ ศาสตราพยากรณ์ ซึ่งแปลว่า ผู้ทำนายนั่นเอง (โพรเฟต แปลว่าผู้
ดังสอนทางให้รู้เห็นธรรมที่พระเจ้าประทานไว้ และทำนายว่าต่อไปจะมีเหตุการณ์เป็น
อย่างนั้น ๆ)

เมื่อพระเยซูเจ้าเกิดขึ้น ก็ปรากฏว่าเป็นผู้เฉลียวฉลาดคมทึ่จริยย์ สามารถ
รวบรวมคำดังสอนแยกจากลัทธิคำสอนบิดเบือนมาเป็นข้อคำสอนหนึ่ง และเที่ยวดังสอนคน
ทั้งหลายให้ประพฤติปฏิบัติตาม คำดังสอนต่าง ๆ เหล่านี้ พระเยซูอ้างว่า ได้มาจากพระ-
เจ้า และพระเจ้าได้ให้พระองค์เป็นผู้แทน ทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมเหล่านี้ให้แพร่หลาย
ออกไป เพื่อให้มนุษย์ทั้งหลายได้ปลดปล่อยจากทุกข์ทรมานต่าง ๆ โดยเหตุนี้พระเยซู
จึงได้รับขนานนามว่า เยซัส โครสต์ (Jesus Christ) (โครสต์ Christ แปลว่า
ผู้ปลื้มทุกข)

เมื่อพระเยซูได้รับเทวบัญชาต่าง ๆ จากพระเจ้าและรับเป็นผู้แทนพระเจ้าดล
ก็เที่ยวประกาศธรรมคำดังสอนของพระเจ้าแก่มนุษย์ทั่วไป โดยให้ประพฤติแต่ความดี
มีใจเมตตากรุณา ประชาชนทั้งปวงพากันเลื่อมใสและศรัทธาจากคำสอนเหล่านั้น หันมาถือ
ตามคำดังสอนของพระเยซูเป็นอันมาก เป็นเหตุให้พวกยิวซึ่งเคร่งครัดในศาสนาเก่ามีความ
โกรธแค้นและชิงชัง จึงไปฟ้องร้องเจ้าผู้ปกครองกรุงเยรูซาเล็มให้กำจัด พระเยซูเสีย

อ้างเหตุว่ามีผู้ชุมนุมคนจะก่อการกำเริบขึ้น เจ้าผู้ครองจึงให้จับตัวพระเยซูมาครั้งกับ
ไม่ทางเช่นซึ่งเป็นวิธีประหารชีวิตในสมัยนั้น เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๔๗๐ หลังจาก
ที่พระเยซูอายุเพียง ๓๓ ปี และทำการเผยแพร่คำสอนมาได้เพียง ๓ ปี

การที่พระเยซูต้องถูกตรึงไม้กางเขนเช่นนี้ ตามคริสตคำสอนถือว่าพระเจ้า
ทรงพระมหากรุณาแก่สัตว์โลก จึงพระราชทานพระบุตรมาถวายโทษบาปของมนุษย์ โดย
พลีชีวิตพระบุตรของพระองค์ให้

ครั้นพระเยซูดับขันธ์แล้ว บรรดาสาวกต้องหลบหนีไปในที่ต่าง ๆ ด้วยกลัว
จะประตบภัยเช่นนั้นบ้าง ภายหลังมีคนหนึ่งชื่อ ซอล (Saul) มีความเลื่อมใสในธรรม
จึงประกาศตนเป็นสาวกมีสมญาใหม่ว่า ปอล หรือ เปาโล และพวกคริสตังค์ถือว่าเป็น
อัครสาวกของพระเยซู เพราะได้เป็นผู้นำคำสอนคริสตังค์ไปเผยแพร่อย่างกว้างขวางออกไป
พวกที่นับถือคำสอนคริสตังค์เดียนั้น แม้ในชนชั้นจะถูกมองเหวี่ยงแกล่ แต่ข้อ ๆ มากมีผู้นับถือ
เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ กระทั่งพวกโรมันซึ่งไม่มีอำนาจครอบครองเหนือดินแดนเหล่านั้น ได้
ยอมยกย่องเขาเป็นผู้นำประจำชาติของตนเอง และเหตุนี้เองคริสตังค์จึงได้แพร่หลาย
ไปทั่วทวีปยุโรป ตามความกว้างขวางของอาณาจักรโรมันในยุคนั้น

เมื่อจำนวนคริสตังค์สาวกมีมากขึ้น พวก คริสตังค์ เหล่านี้จึงได้แยกตัวไปอยู่ที่ไหน
ตำบลใดก็ตาม เมื่อมีความเชื่อแน่วแน่ต่อพระเยซูแล้ว ก็นับอยู่ในลัทธิเดียวกัน และใช้
ชื่อรวมว่า คัทอลิก (Catholic) แปลว่า สากด และโดยที่เป็นคำสอนของพวกโรมัน
จึงเรียกว่า โรมันคัทอลิก (Roman Catholic)

บัญญัติ ๑๐ ประการแห่งคริสตศาสนา

ข้อมัญญัติในคริสตศาสนา ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นโอวาทของพระเจ้าประทานไว้
คือบัญญัติ ๑๐ ประการ ได้แก่

๑. ห้ามเคารพนับถือพระผู้เป็นเจ้าอื่นใดนอกจากพระเยซู
๒. อย่าบูชารูปเคารพใด ๆ

๓. อย่าเขียนนามพระผู้เป็นเจ้าโดยขาดความเคารพ
๔. ทำงานให้เสร็จใน ๖ วัน งดเว้นในวันอาทิตย์
๕. เคารพนับถือบิดามารดาของตน
๖. อย่าฆ่ามนุษย์
๗. อย่าประพฤติผิดทางกาม
๘. อย่าลักทรัพย์ของผู้อื่น
๙. อย่าเป็นพยานเท็จ
๑๐. อย่าใฝ่หาสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตน

นิกายต่าง ๆ ในคริสตศาสนา

คริสต์ศาสนาแบ่งออกเป็นนิกายต่าง ๆ ๓ นิกาย คือ นิกายโรมันคาทอลิก นิกายกรีก และนิกายโปรเตสแตนต์

๑. นิกายโรมันคาทอลิก (Roman Catholic) เป็นนิกายที่นับถือกันมากในอเมริกาเหนือและใต้ ประเทศฝรั่งเศส อิตาลี เยอรมันภาคใต้ สเปน โปรตุเกสและไอร์แลนด์ นิกายนี้เป็นนิกายดั้งเดิม พวกที่นับถือคริสต์ศาสนานิกายนี้ว่าองค์กรหนึ่งของพวกคริสตังทั้งหมด คือ ประมาณ ๓๓๐ ล้านคน

๒. นิกายกรีก (Orthodox Catholic หรือ Greek Church) เป็นนิกายที่นับถือมากในประเทศรัสเซียและประเทศในแหลมบอลข่าน มัลดีฟส์ บุลกาเรีย โรมาเนีย และกรีก เป็นต้น

นิกายนี้แตกแยกมาจากนิกายโรมันคาทอลิก เนื่องมาจากข้อความเป็นใหญ่ระหว่างมหาสังฆายกแห่งราชอาณาจักรโรมันตะวันตก ซึ่งอยู่ที่กรุงโรม กับมหาสังฆายกแห่งราชอาณาจักรโรมันตะวันออก ซึ่งอยู่ที่กรุงคอนสแตนติโนเปิล นิกายนี้ไม่ยอมรับเพียงว่ามหาสังฆายกที่กรุงโรมเป็นใหญ่เท่านั้น นอกจากนั้นก็คล้ายคลึงกับโรมันคาทอลิก นิกายนี้ยังแตกแยกเป็นนิกายย่อย ๆ อีกหลายนิกาย มีผู้นับถือรวมทั้งสิ้นประมาณ ๑๕๕ ล้านคน

๓. **นิกายโปรเตสแตนต์** นิกายนี้คัดค้านไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจสงฆ์ของ
กรุงโรม เริ่มแต่ มาร์ตินลูเธอร์ ได้ทำการปฏิวัติต่าง ๆ ของสงฆ์ที่กรุงโรม เป็นต้น
สทรีโต ๆ ที่ค้านกับคำสั่งสอนของโรมันคัดค้านแล้ว เรียกว่า นิกายโปรเตสแตนต์ทั้งนั้น
(โปรเตสต์ Protest แปลว่า คัดค้าน) ฉะนั้น นิกายนี้จึงแบ่งเป็นถึงต่าง ๆ มากมาย
เช่น ก็นิกายลูเธอร์ ก็นิกายคัลวิน และเปรีนเตอร์เรียน ก็นิกายอังกฤซ (อังกฤคาน
หรือเชิร์ชออฟอิงแลนด์) ก็นิกายอิมพิเตนส์ เป็นต้น ตามกลุ่มของบุคคลหรือคณะ
บุคคลที่ทำการคัดค้าน มีผู้นับถือรวมกันถึงประมาณ ๒๐๗ ล้านคน

คัมภีร์ในคริสต์ศาสนา

คัมภีร์ในคริสต์ศาสนา มี ๒ คัมภีร์คือ คัมภีร์เก่า กับ คัมภีร์ใหม่ คัมภีร์
เก่า (Old Testament) นั้น พวกยิวได้รวบรวมประวัติการณ์ตั้งแต่พระยาโฮวาสร้าง—
โลกไป จนกระทั่งถึงเหตุการณ์ที่พวกยิวก่อไปเป็นเหตุในประวัติศาสตร์ และโมเสส
พาหนีจากอียิปต์ของชน ส่วนคัมภีร์ใหม่ (new Testament) นั้น หัวหน้าสำคัญ
ได้รวบรวมเหตุการณ์นับแต่สมัยพระเยซูขึ้นก็เป็นคนมา

บทที่ ๖

ศาสนาอะหะหมัด

ชีวิตของพระอะหะหมัด ณ เวลาที่คริสต์ศาสนากำลังแผ่ปกคลุมทั่วภาคพื้น
ยุโรปแทนการนับถือศาสนาบูดาต่างต่าง ๆ นั้น ได้มีศาสนาหนึ่งกำเนิดขึ้น ณ ภูมิประเทศ
อันเป็นทะเลทรายในทางสมุทรอาหรับ นี้ให้กำเนิดศาสนาชื่อ มุฮัมมัด หรือ อะหะ—
หมัด ซึ่งอุปถัมภ์เมื่อราวศักราชที่ ๖ แห่งพุทธศักราช

ก่อนหน้าทีพระมะหะหมัดจะอุปคชนชานาน เมืองเมกกะซึ่งเป็นเมืองทีพระมะหะหมัดเกิดได้บอกกันว่าเป็นเมืองศักดิ์สิทธิ์เมืองหนึ่ง ในเมืองนี้มีหินดำซึ่งเรียกว่า กาบ (Gaba) ผู้ทีไปรุดค ณ เมืองนี้ จะต้องเวียนไปรอบหินคนละ ๗ รอบ หินกาบนั้นเชื่อว่า คงจะเป็นแร่ธาตุซึ่งตกลงมาจากฟ้า แต่ความเชื่อนี้ของคนในยุคนั้นว่ากันว่า เทวดา (Angel) องค์หนึ่งประทานให้กับอับราฮัม การพิทักษ์หินกาบาคกอยู่ในมือของพวกโกเรช (กุเรช) ชาวอาหรับด้าวหนึ่ง ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากอิสมาเอล บุตรของอับราฮัมกับซำการ บิดามารดาของพระมะหะหมัดก็เป็นชาวอาหรับด้าวโกเรชเอง และมิชชว่า อับดุลลาห์ กับ อมฺนา พระมะหะหมัดเกิดที่เมืองเมกกะ เมื่อ ค.ศ. ๕๗๐ (พ.ศ. ๑๑๑๓) หลังจากทีบิดาถึงแก่กรรมแล้วไม่นานนัก

อะดิมะ ซึ่งเป็นพี่เลี้ยงได้เลี้ยงดูพระหมัดมาเป็นเวลา ๕ ปี และต่อมาเมื่อมาอยู่กับมารดาทีอยู่ในความดูแลของอะมิมะ ซึ่งต่อมาถึงแก่กรรมลงอีก ต่อมาปู่ของเราชื่ออับดุลมุดตาบิ ได้นำไปเลี้ยงไว้เมืองเมกกะ และต่อมา ฮามู-คาบิ ซึ่งเป็นประมุขแห่งด้าว ณ กาบสุถาน และเป็นลุงของมะหะหมัด ได้นำไปเลี้ยงไว้อีก หลังทีได้เดินทางไปกับกองคาราวานและทำหน้าที่เป็นคนเลี้ยงแกะ มะหะหมัดก็ได้เข้าไปทำงานอยู่กับนางคดียะกะบะห์ทนายแห่งเมืองเมกกะ มะหะหมัดช่วยนางเป็นอย่างดี กระทั่งดำมารถแต่งงานกับนางได้ และได้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทั้งหมด ขณะนั้นมะหะหมัดมีอายุราว ๒๕ ปี เมื่อราววัยชนเช่นนี้แล้ว มะหะหมัดก็เคยมีโอกาได้ใช้เวลาดึกคั่นคว้าข้อความต่าง ๆ และมักจะใช้เวลาไปอยู่ในที่สงัด ในถ้ำหิระ ซึ่งอยู่ไปทางเหนือของเมืองเมกกะราว ๓ ไมล์ ซึ่งเขาเล่าว่าเขาได้เห็นภาพนิมิตของเทพเจ้ากามริเอตหลายครั้งหลายหน

เมื่ออายุได้สี่สิบปี พระมะหะหมัดได้เห็นเทพเจ้ากามริเอตในนิมิตญาณอีก เทพเจ้าองค์นั้นได้ตรัสสั่งว่า ให้เขาเป็นนะบิหรือโปรเฟต (Prophet) ของพระผู้เป็นเจ้า (คือผู้แทนพระเจ้าหรือผู้รับทางให้เห็นพระเจ้า) ให้ทำการเลิกด้าวถัษุขารูปเคารพต่าง ๆ ทีชาวอาหรับเชื่อนถือ อยู่เนนเฉย และให้ ทำการ เคารพบูชา พระเป็นเจ้า องค์เดียวเท่านั้น

พระมเหหมัตทำการตั้งดอนชัยในหมู่ญาติมิตรสหายของเขอย่างลับ ๆ เป็นเวลา ๔ ปี คำตั้งดอนนี้เป็นรากฐานของคัมภีร์กุระฮานหรือโกหฺรฺวาน ในเวลาต่อมา เมื่อได้ตั้งดอนชัยคิตต่าง ๆ ไปได้ประมาณ ๓๓ ชั้ว พระเจ้าก็เสด็จมาสั่งให้เขาทำการดอนชัยอย่างเปิดเผย เขาจึงยึดเอาสถานที่แห่งหนึ่ง เรียกว่า บ้านฮารคัม ใกล้กับสถานกาศะ ทำการตั้งดอนประชาชนทั่ว ๆ ไป ดัทธิพระมเหหมัตประกาศนามชื่อว่า อิสลาม แปลว่า “ความนอบน้อมและเชื่อมั่นต่อพระเจ้า” คำตั้งดอนของพระมเหหมัตให้เด็กเชิดชอการบูชารูปเคารพนั้น ก่อให้พวกกุระฮิรแค้นเคืองมาก พวกเขารู้สึกท้อแท้กับคำตั้งดอนนี้เสียเป็นอันมาก พระมเหหมัตเองก็ถูกทำร้าย ถ้าหากไม่ได้รับความคุ้มครองจากลุงของเขา ซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของชนอาหรับทุกคนแล้ว พระมเหหมัตคงถูกฆ่าตายเสียแล้ว

ในปี พ.ศ. ๓๓๖๒ คัดียะ ภรรยาของเขาถึงแก่กรรมลง ช่างเรือนอกป็นลุงของเขาถึงแก่กรรมลงอีก นับว่าชะตาของพระมเหหมัตอยู่ในเกณฑ์ร้ายมาก แต่ครั้นแล้วโรคภัยกลับเป็นของเขาอีก โดยที่พวกหัวหน้าบางคนของชาวเมืองเมดินา ซึ่งอยู่เหนือเมืองเมกกะขึ้นไปได้เดินทางไปยัง สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ อันเป็นงานประจำปีในเมืองเมกกะ ได้เกิดความเลื่อมใสในลัทธิใหม่ จึงได้เชิญพวกอิสลามในเมืองเมกกะให้ขึ้นไปอยู่ด้วย ซึ่งพวกอิสลามก็ยินยอมด้วยความยินดี ผู้ที่ออกจากเมืองเมกกะไปเป็นคนสุดท้าย ก็คือพระมเหหมัตกับฮามูเบคสหายสนิท ซึ่งเขาก่อตั้งอิสลามเป็นคนแรก คนทั้งสองขึ้นไปนอนอยู่ในถ้ำแห่งหนึ่งเป็นเวลาจนถึง ๓ วัน แล้วจึงขึ้นไปถึงเมืองเมดินาได้เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๓๓๖๕ ปีที่พระมเหหมัตหันไปเป็นเหตุการณ์สำคัญ และถือเป็นเริ่มศักราชของลัทธิศาสนาอิสลามและเรียกกันว่า ฮิจรา หรือ เฮจิรา (Hajira) แปลว่า บลัฎีย เมื่อพระมเหหมัตย้ายไปอยู่เมืองเมดินานี้ มีอายุได้ ๕๒ ปี

เมื่อพระมเหหมัตกับฮามูเบคย้ายขึ้นไปอยู่เมืองเมดินาแล้ว ก็ทำการเผยแพร่อัทธิของตนต่อไป ในตอนนั้นพระมเหหมัตต้องทำศึกกับพวก กุระฮิรแห่ง เมืองเมกกะหลายครั้ง ในปี พ.ศ. ๓๓๗๐ พวกกุระฮิรได้ยกไปล้อมเมืองเมดินา แต่ก็ต้องพ่ายแพ้

แก่พระมเหสมันต์ และดำเนินไปต่อมาพระมเหสมันต์ก็ยกมาค้เมืองเมกกระบัง และเจ้า—
เมืองเมกกระได้ ชาวเมืองก็ยอมรับนับถืออธิราชธิดาตาม บรรดารูปเคารพต่าง ๆ แต่เดิม
ถูกกวาดล้างลงสิ้น คือจากนั้นพระมเหสมันต์ก็ประกาศสงครามคำณากับพวกกัศเภาพ—
บุรารูปต่าง ๆ ทิ้งคาบสมุทรซาหรับ

ในปี ๓๖ แห่งศักราชชริธา (พ.ศ. ๓๓๑๕) พระมเหสมันต์ได้นำพวกธิดาตาม
ไปนมัสการสถูปศักดิ์สิทธิ์ในเมืองเมกกระ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจสำหรับชาวธิดาตามทั่ว ๆ ไป
พวกธิดาจากสิริทระนั้นแล้ว พระมเหสมันต์ก็มิวายลง และถึงแก่กรรมที่เมืองเมกกระเมื่ออายุ
ได้ ๖๑ ปี (การไปนมัสการสถูปศักดิ์สิทธิ์ในเมืองเมกกระครั้งนั้น ได้กลายมาเป็นขวัญ
ซึ่งพวกธิดาตามได้ปฏิบัติกันสืบมาจนทุกวันนี้)

องค์สำคัญแห่งศาสนาพระมเหสมันต์

องค์สำคัญในอธิราชธิดาตามมีสองประการคือ ศรีทรา กับ ปฏิบัติ

ศรีทรา มี ๔ ประการ คือ

๑. ความเชื่อว่ามีพระเจ้าองค์เดียว คือ พระเจ้าห้า องค์มีพระ—
ราชันผู้ทรงศักราช กอปรด้วยความโอบอ้อมอารี ผู้ถืออธิราชธิดาตามทุกคนจะต้อง
ถือว่า "ไม่มีพระเจ้าองค์อื่นนอกจากพระเจ้า (พระห้าองค์) และพระมเหสมันต์ คือ
ไปรเพศของพระองค์"

๒. ความเชื่อถือในเทพวิฆเนศวรของพระห้าองค์ ในสมัยก่อนโกหร่านได้
ระบุเทพวิฆเนศวรของพระห้าองค์ได้โดยชัดแจ้ง เช่น กามวิฆเนศวร นิลาเอต ชิดราเอต เป็นต้น

๓. ความเชื่อในคัมภีร์โกหร่านหรือกฎระอาณ โกหร่านแปลว่าการอ่าน
คัมภีร์เทพตามวิธได้เข้ามาปรารถนาแก่พระมเหสมันต์เป็นศพน. เมื่อพระมเหสมันต์สิ้นพระชนม์
แล้ว ถ้าท้าวเจ้าเมืองใดไม่มาจัดเป็นหมงคลหมู่ ถ้าทำก่อนและหลัง เกิดเป็นคัมภีร์ขึ้น
ผู้ถืออธิราชธิดาตามต้องเคารพนับถือคัมภีร์นั้นทุกคน เพราะโองการของพระเจ้าย่อมเป็นถึง
ศักดิ์สิทธิ์

๔. ความเชื่อในคุณแทนพระอาทิตย์หรือพระจันทร์ พระพระมหากษัตริย์
ใหญ่ยิ่ง จึงเรียกว่าพระอาทิตย์หรือพระจันทร์ พระอาทิตย์หรือพระจันทร์
ไม่ได้

การปฏิบัติ มี ๔ ประการ คือ

๑. การชำระร่างกายให้สะอาดด้วยน้ำยาบวชหรือชำระร่างกายไม่ได้จะใช้ยาบวช
ก็ได้แต่จะล้างตัวจนสะอาดจนกระทั่งพระอาทิตย์ขึ้น ๕ ครั้ง เมื่อเวลาถึงพระอาทิตย์
ขึ้นหน้าไปทางทิศเหนือเมืองเมกกะตั้งอยู่

๒. การบริจาคทรัพย์สิน อาหาร หรือเครื่องใช้ของจำเป็นให้ทานแก่คนจน

๓. การถือบวช ในหนึ่งปีถือบวช ๓๐ วัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเดือน
รอมะกัน คือ เดือนที่เก้า ในระหว่างเดือนบวชจะเว้นจากการกินอาหาร กินน้ำ ชวนน้ำ
อุปโภคบริโภคของหมัน เมล็ดกรรม หรือประพาศไปเพื่อระบะ ทั้งงดออกเสวยสิ่งใดเวลา
อาทิตย์ขึ้นจนอาทิตย์ตก แม้ที่อดน้ำจากก็ต้องอดสิ่งใดไปไม่ได้

๔. การเดินทางไปยังนครอัลญะมาฮ์ อัลญะมาฮ์ ณ เมืองเมกกะ (สถานที่บวช
ถือบวชสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เว้นแต่รูปเคารพต่าง ๆ เท่านั้น ที่ถูกยกเว้นไปจนสิ้นเชิง)

การเดินทางไปนครอัลญะมาฮ์และกลับมานั้นต้องห้ามขาด ต้องเดินทางถึงนครอัลญะ
มาฮ์ก่อนพระอาทิตย์ขึ้น และก่อนพระอาทิตย์ตก และก่อนพระอาทิตย์ขึ้นในวันกลับ

คัมภีร์โกหฺรอัน

คัมภีร์โกหฺรอันประกอบด้วยคำสั่งสอนต่าง ๆ แบ่งออกเป็น ๓๔ ส่วนหรือบท
ถ้อยคำที่จารึกไว้ในคัมภีร์อันเป็นของถาวรแห่งพระอาทิตย์ พระอาทิตย์ได้นำของถาวรลงมา
ให้พระพระมหากษัตริย์เป็นศพน ๆ บรรดาอ่าวจากท้องฟ้าจึงขึ้นใจ และให้น้ำมาจารึกถ้อย
เป็นถ้อยถ้อยอันอันในภายหลัง ข้อความต่าง ๆ ในคัมภีร์โกหฺรอันนั้นหาได้สำคัญไว้
ความอันที่พระพระมหากษัตริย์สั่งสอนไม่ หากแต่ควรบรรณตาม คำสั่งสอนของ ถ้ายิ่งไฉน
ภายหลังที่พระพระมหากษัตริย์แก่กรรมแล้ว

โอรสองค์หนึ่งของพระมเหษณ์คัตปรากฏในคัมภีร์โกทรานกคิย ชยาคินเนย
ตุกร ชยาคิมตุรา ชยาคินเนย และเมื่อให้ใครยืมเงินชยาคิตเขาตอกเบี้ย

นิกายต่าง ๆ ของลัทธิอิสลาม

ในสมัยที่พระมเหษณ์คัตยังมีพระชนม์อยู่นั้น บรรดาผู้ท่นถือศาสนาอิสลาม
ก็ยังคุมกันอยู่เป็นปึกแผ่น ไม่มีการแตกแยกอย่างไร คือเมื่อพระมเหษณ์คัตสิ้นชีพแล้ว
บรรดาผู้ท่นถือลัทธิอิสลามก็แยกกันเป็นนิกายต่าง ๆ เหมือนกับศาสนาอย่างอื่น เหตุด้วย
แย้งซึ่งอำนาจกันบ้าง มีความเห็นผิดแปลกแตกต่างกันบ้าง ทั้งนี้เพราะเมื่อศาสนาอิสลาม
แพร่หลายเข้าไปในประเทศอื่น ๆ นั้น ชาติประเทศนั้น ๆ ก็นับถือศาสนาอื่นอยู่แล้ว เช่น
ประเทศซีเรีย ชนนับถือลัทธิยิวและคริสต์เคยอยู่แล้ว ประเทศเปอร์เซีย ชนนับถือลัทธิ
โซโรอัสเตอร์ คือลัทธิบูชาไฟอยู่แล้ว ประเทศอินเดีย ประชาชนนับถือศาสนาพราหมณ์
อยู่แล้ว เป็นต้น ประชาชนเหล่านั้นเมื่อถูกบังคับให้เร้านับถือศาสนาอิสลาม ก็เกิดความ
เรื่อถือในลัทธิเดิมของตนมาปนเข้าบ้าง จึงเกิดมีความคิดเห็นแตกต่างกันขึ้น จำเนียร
กาลนานมา ความเห็นก็แตกต่างกันมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงกับแยกกันออกเป็นคณะนิกาย

นิกายของศาสนาอิสลามมีหลายนิกายด้วยกัน เช่น นิกายสุหนี่ นิกายชีอะห์
หรือมะหฺนั (คือพวกเจ้าเว็น) นิกายฮัฟิซ เป็นต้น

บทที่ ๗

ศาสนาชินโต

ศาสนาชินโตซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติญี่ปุ่นนั้น จะเรียกว่าศาสนาที่ไม่ตรงกับ
ความจริงนัก ชินโตเป็นเพียงลัทธิคำสอนที่เก่าแก่ที่สุดลัทธิหนึ่งของญี่ปุ่น ซึ่งมีการ
เคารพบูชาวิญญาณและมหาบุรุษ ชินโต แปลว่า วิถีของพระเจ้า (Way of the Spirits)

เมื่อพระพุทธศาสนาได้แพร่จากเกาหลีเข้าไปญี่ปุ่นในราว พ.ศ. ๓๐๐๐ เกษน
ได้มีผู้จัดวางและพยายามฟื้นฟูศาสนาขึ้นใหม่เป็นศาสนาตั้งเดิมของญี่ปุ่นขึ้นใหม่ หลัก
สำคัญของศาสนานี้มีสองประการคือ การเคารพบูชาธรรมชาติ กับ การเคารพบูชา
บรรพบุรุษ ศาสนาขึ้นใหม่ถือว่าพระเจ้าองค์เดียว อันเป็นที่เคารพบูชาของเขาอย่าง
ยิ่งยวด ถัดจากพระเจ้าลงมาเขาก็เคารพอำนาจของธรรมชาติ ถือว่าเป็นเดมิออนหนึ่ง
ของอิทธิฤทธิ์ของพระผู้เป็นเจ้า ศาสนานี้มีความเชื่ออย่างเลื่อนลอยในเรื่องตายแล้ว—
เกิด คือถือว่าคนตายแล้วนั้นจะคงไปเกิดเดมิอ และจะไปเกิดดีหรือเดมนั้น ถัดแต่
เวรกรรมที่เขาทำไว้ในชาตินี้ ถัดกันสำคัญอันยิ่งยวดของศาสนานี้ ก็คือการเคารพ
บูชาบรรพบุรุษ ซึ่งได้ฝังจิตใจกลายเป็นความหลงชาติตนเองอย่างลึกซึ้ง และความ
เลียดละหลอกอย่างเพ้อซาดิของคน

ตามตำนานของศาสนาขึ้นใหม่กล่าวว่า พระเจ้าทรงสร้างประเทศญี่ปุ่นขึ้นมา
ว่า อีสานางิ (Isanagi) และจากนครเบียงซายของพระเจ้าองค์นี้ได้อุบัติออกมา—เทราส
(Ama—terasu) ดूरยเทวีน จักรพรรดินีแห่งศักดิ์ของดूरยเทวีน ยังมีผู้เดินทางไป
นมัสการเป็นประจำอยู่ในทุกวันนี้ เทพเจ้าต่าง ๆ ได้อุบัติขึ้นมาจากพระนางและให้ความ
คุ้มครองญี่ปุ่นอยู่สืบมาเป็นเวลาหลายพันปีต่อมาจนกระทั่งพระเจ้าอิมมู เก็นโน กษัตริย์
มนุษย์องค์แรกได้ขึ้นเถลิงราชย์เมื่อราวก่อนพุทธกาลประมาณ ๓๐๐ ปีเศษ กษัตริย์องค์
นี้ได้ด้วยราชย์สืบต่อกันมาโดยไม่ขาดสาย กระทั่งถึงกษัตริย์องค์ปัจจุบัน ฉะนั้น มิคาโด
หรือกษัตริย์ญี่ปุ่นจึงได้รับความเคารพจากประชาชนพลเมือง เดมิออนหนึ่งเป็น เทพเจ้า
ของเขาฉะฉาน

ศาสนาขึ้นใหม่ได้รับนับถือจากรัฐบาลว่าเป็นศาสนาประจำประเทศ ก็คือเมื่อ
อำนาจของโชกุนได้ดับสูญลง เมื่อ พ.ศ. ๑๕๓๓ และฟื้นฟูอำนาจกษัตริย์ขึ้น โดยเหตุที่
ศาสนาล้วนให้ประชาชนเคารพบูชาก็ดีหรือกษัตริย์ ว่าเป็นผู้สืบเชื้อสายจากพระผู้เป็นเจ้า
ทางราชการจึงบังคับให้ประชาชนนับถือศาสนาทั่วไป และในระยะหลัง ๆ นั้นขึ้นใหม่เกือบ
จะมีไร้ศาสนา หากเป็นเครื่องมือนำสอนให้คนหลงชาติ หรือเป็นเครื่องมือทางการเมืองไป
นั้นคือการล่อลวงให้รักชาติและเชื่อฟังมิคาโด องค์เดียวเท่านั้น

ในระบอบสังคมนิยมโลกครั้งที่สอง ซึ่งเป็นเวลาที่ยุโรปแพ้สงครามแล้ว
กำลังมาขึ้นโต เชื่อมความเชื่อกันจากประชาชนอย่างมากมาย

อิทธิพลของศาสนา

คำสอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ ความเป็นอยู่ ในสังคม ของมนุษย์ ซึ่งมีปัจจุบัน
กล่าวโดยทั่วไปแล้ว ศาสนาทุกศาสนา ย่อมมุ่งที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีความประพฤติดี
และมีความประพฤติดีงาม นอกจากนี้ศาสนา ยังส่งเสริมให้ประชาชนมีมาตรฐานการครองชีพ
และมีความเป็นอยู่ในระดับสูงขึ้นเหมาะสมแก่ความเป็นอยู่ของมนุษย์ยิ่งขึ้น

ศาสนาทุกศาสนาย่อมมีความมุ่งหมายต่าง ๆ กัน ดังเช่นศาสนาคริสต์ ก็เป็น
เสมือนหนึ่งประมวลจริยธรรมารยาคติซึ่งคนชาวคริสต์จะพึงปฏิบัติ ศาสนามะหะหมัดก็มุ่งหมาย
ไปในทางสังคมแก่ภักดีต่อพระเจ้าและความทรหดอดทนคือความยากลำบาก

เป็นเพราะหลายเหตุผลกับศาสนาต่าง ๆ กันหรือศาสนาเดียวกันแต่ต่างนิกาย มัก
พยายามที่จะเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน โดยถือว่า ความเชื่อกันของตนเองนั้นถูก แต่ความ
เชื่อกันของอีกฝ่ายหนึ่งผิด ประวัติศาสตร์ของโลก จึงปรากฏว่ามีความเกี่ยวข้องกับศาสนา
จนหลายครั้งหลายหน และเมื่อบุคคลผู้ถือศาสนาใดได้เข้ามาชน ก็ให้เข้ามาชนแห่ง
วังแกดจนถือศาสนาอื่นให้แตกสลายไป เป็นต้น หากเราจะคิดว่าศาสนาทุกศาสนาย่อม
มีข้อดีประจำตัว และทุกศาสนาจะมุ่งหมายจะส่งเสริมอบรมประชาชนให้ดีขึ้นแล้ว ความ
เกลียดกันซึ่งกัน ในกรณีดังกล่าวมาก็ไม่น่าจะมีขึ้นได้

อิทธิพลของศาสนาแต่ละศาสนาซึ่งมีต่อประชาชนที่ เคารพนับถือ นั้น ย่อมเห็นได้
ชัดแจ้ง ดังเช่นในมหาสงครามโลกครั้งที่สอง ทหารญี่ปุ่นรบอย่างกล้าหาญ ไม่
กลัวตาย ด้วยความรักชาติบ้านเมืองของตน และเชื่อก้าวร้าวมีกาโตประหนึ่งพระเจ้าก็ด้วย
อิทธิพลของศาสนาชินโต ชาวคุรก็เคยทำการรบพุ่งชนิดไม่เสียตายชีวิต ก็ด้วยอิทธิพล
ของศาสนาอะโอะชิมิต

พระพุทธศาสดาสอนให้พุทธมามะกะทั้งหลายตั้งมั่นอยู่ในความดี ประพฤติชอบ ประกอบดีมาชั่วชีวิตสอนให้มีใจเมตตากรุณาต่อดังคฤและมนุษย์ อธิปไตยของพระพุทธศาสดาย่อมทำให้ผู้เคารพนับถือ เป็นผู้ไม่มีความรังเกียจเพียงชนชาติศาสนาอื่น หรือชนต่างชาติ ชนชาติไทยคงแต่สมัยโบราณเป็นต้นมา จึงเป็นชาติที่รักความสงบ เมตตา—กรุณา ๕๕ เชื้อเผ่าชนต่างชาติ ไม่รังเกียจชนต่างศาสนา กษัตริย์ไทยทุกพระองค์ ย่อมทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก กิตติทรงอุปถัมภ์ศาสนาทุกศาสนาที่มีอยู่ในบ้านเมือง ทรงยอมปรากฏมาแต่ในประวัติศาสตร์

ศาสดาย่อมมีอิทธิพลอย่างยิ่งยวดต่อลักษณะของประชาชนที่เคารพศานตานั้น ๆ ดังเช่นพระพุทธศาสดาให้คนมีจิตใจเมตตาอารีต่อกันไม่ฆ่าเหาะเบียดเบียน ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน เราจึงเห็นได้ว่าหมู่มุขนับถือศาสดานี้จะเป็นคนใจเยือกเย็น ไม่มีความโกรธง่าย ไม่มีความเคียดแค้นชิงชังคนต่างผิวหรือต่างศาสนา ไม่ดูทะเยอทะยาน และส่วนมากนั้นอยู่ในความประพฤติชอบ พุทธมามะกะทั้งหลาย จึงมีนิสัยมีนวล น่ารักหาสมาคม

ขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาติต่าง ๆ ก็สืบเนื่องมาจากอิทธิพลของศาสนา ขนบธรรมเนียมเป็นกฎหมายอย่างหนึ่งของชุมชน แต่เป็นกฎหมายที่มิได้บันทึกไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร ขนบธรรมเนียมเหล่านี้มักจะเข้มแข็งไปยิ่งศาสนามองบ้านเมืองจึงจะอยู่ได้เจริญนาน เราจะเห็นว่าขนบธรรมเนียมประเพณีของเราส่วนมากก็อาศัยศีลธรรม หรือศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ขนบธรรมเนียมย่อมไม่ขัดต่อศาสนา และมักอนุโลมตามศาสนา ประเทศไทยเรา แม้จะได้อิทธิพลจากศาสนาทั้งพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ก็จริง แต่ขนบธรรมเนียมต่าง ๆ อันอาศัยหลักทั้งต้องศาสนานี้หาติดกันไม่

ศาสดามีอิทธิพลฝังในจิตใจของผู้นับถืออย่างลึกซึ้งคัมภีร์ ผู้ที่ได้นับถือศาสนาต่าง ๆ นั้น ย่อมเคารพนับถือศาสนาที่ตนนับถืออย่างฝังจิตฝังใจ เมื่อเวลาได้เถียงกันเรื่องศาสนา แม้ผู้เป็นมิตร แม้ญาติถกเถียงกันก็ระมัดระวัง ซึ่งแต่ละฝ่ายก็หาทราบไม่ว่า

ความล้มเหลวในความดีของคนนั้น ย่อมมีอยู่ทุกคนไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ๆ และการถกเถียงกันในเรื่องความดีงามของศาสนาของแต่ละฝ่ายนั้นย่อมเป็นการเสียเวลาและเป็นการทำลายมิตรภาพลงโดยไร้เหตุ

ความเลื่อมใสในศาสนาของบุคคลย่อมก่อให้เกิดคิดปกรรณที่มีค่ายิ่งยวด ความจริงอันจะเห็นได้จากโบราณสถานและโบราณวัตถุต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในทุกวันนี้ และมีอายุถึง ๕-๖ พันปีมาแล้ว ดังเช่นเทวาลัยต่าง ๆ ของพวกเมโสโปเตเมียซึ่งอยู่ในที่ราบลุ่มแม่น้ำไทกริสและยูเฟรติสพิรามิดต่าง ๆ ในอียิปต์ เทวาลัยต่าง ๆ ในกรีกและในโรม เทวสถานต่าง ๆ ในอินเดีย วัดและสถานที่เช่นไหว้ต่าง ๆ ในประเทศจีน เป็นต้น โบราณสถานและโบราณวัตถุเหล่านี้ สร้างอย่างงดงาม ในปัจจุบันนี้จะหาสิ่งปฏิกูลงานเช่นนั้นได้ยากยิ่ง และมีค่าต่อมนุษยชาติอย่างเหลือคณานา และที่มีเหลือมาจนทุกวันนี้ก็เนื่องจากเป็นที่เคารพบูชาในศาสนาแห่งนั้นเอง นอกจากนั้นในหมู่ชนบางพวกในอเมริกากลางและอเมริกาใต้ เช่นพวกแอซเทค และพวกมาชาในเม็กซิโก พวกอินคาในบราซิลและเปรูนี้ ไม่มีอะไรที่แสดงให้เห็นว่า ชนพวกนี้ได้มีอารยธรรมมาเป็นเวลานานด้วยพัน ๆ ปีแล้ว นอกจากเทวสถานต่าง ๆ ซึ่งเราทราบดีว่าสำหรับพระเจ้าของเขา และเป็นที่เคารพบูชาของคนทั่วไป เทวาลัยของชนเหล่านี้ทำไว้อย่างงดงามมาก เครื่องประดับต่าง ๆ ภายในล้วนแต่ทำด้วยเงินทองซึ่งมีค่าอย่างมหาศาล แต่สิ่งเหล่านี้ถูกพวกสเปนและพวกโปรตุเกส ซึ่งเป็นนักล่าดินแดนและแสวงโชคปล้นสดมภ์และทำลายเสียเป็นอันมาก แต่อย่างไรก็ตาม ทหาวงวิหารที่เหลืออยู่ก็เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่ามีอารยธรรมที่มีค่ายิ่งมียอดของชนเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี หากว่าเป็นรองเขกชน ก็คงทำลาย หายศูนย์ไป ไม่มีเหลือสืบมาจนทุกวันนี้แน่นอน

ศาสนาเป็นศูนย์กลางแห่งการศึกษาเล่าเรียนต่าง ๆ อีกประการหนึ่งด้วย ในสมัยโบราณไม่ว่าหมู่ชนชาติใด ย่อมมีพวกศาสดาจารย์ ซึ่งเป็นผู้รู้ในเรื่องศาสนามากกว่าบุคคลธรรมดาอื่น ๆ เป็นผู้จัดทำพิธีบวงสรวง และปฏิบัติพิธีกรรมตามลัทธิศาสนาของตน

ศาสนาจารย์เหล่านี้จะต้องอยู่ประจำในราชสำนัก เป็นผู้ถวายความเห็น กษัตริย์ ในการ
 พระราชพิธีต่าง ๆ ตามลัทธิศาสนา บรรดาศาสนาจารย์เหล่านี้จะต้องศึกษาอยู่เต็ม
 บรรดาผู้หนึ่งข้อ ผู้จับบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของบ้านเมืองก็ได้แก่บรรดาศาสนาจารย์
 เหล่านี้ ชนชั้นอื่นเมื่อประดังจะให้บุตรหลานของตนศึกษาเล่าเรียนบ้างก็ต้องส่งไปศึกษา
 เล่าเรียนกับศาสนาจารย์เหล่านี้ ดังในศาสนาพราหมณ์ พวกพราหมณ์ ก็เป็นผู้ ทำการ
 ดั้งเดิม ในทางพระพุทธศาสนาเรา พระก็เป็นพวกผู้ทำการดั้งเดิมข้อ ๆ ไป ซึ่งใน
 เบื้องแรกก็มุ่งสอนหลักธรรมตามลัทธิศาสนา และต่อมาก็เป็นศูนย์กลางการศึกษาเล่าเรียน
 ต่าง ๆ ด้วย ต่อมาเมื่อการจัดการบ้านเมืองเจริญขึ้นก็กลายเป็นโรงเรียน ซึ่งเดิมก็อยู่ใน
 วัดนั่นเอง แล้วจึงได้ขยายออกจากวัด ในเมื่อระบอบการศึกษาที่มีวิชาที่จะต้องสอน
 ต่างหากจากการศาสนา และต้องการขยายที่เรียนเพิ่มขึ้น ตามจำนวนของพลเมืองที่
 ทวีขึ้นเป็นลำดับมา

(บทนมัสการความเกี่ยวกับความจำเป็นหนังสือไม่มีคำถามให้หาคำตอบ)

วันกำหนดส่ง

14 เม.ย. 2504

25 พ.ค. 2504

30 มิ.ย. 2504

1-7 มิ.ย. 2504

26 ส.ค. 2504

7-10 ส.ค. 2504

24.8.2504

2.8.2504

10.8.2504

เลขเรียกหนังสือ 900
Call No. ๑

ห้องสมุดกระทรวงศึกษาธิการ
ชื่อผู้แต่ง Author ๑๖๖๓

๑๐๐

๑.

(๑.๒) ๑.๒.๑

1749

